Demurrer to evidence. Námitka proti důkazu. Tento postup je analogický námitce proti žalobě. Je to protest, či procesní námitka jedné ze stran, která znamená, že důkaz, který protivník předložil (ať je pravdivý nebo ne) z právního hlediska nepostačuje k tomu, aby měl ve své věci úspěch nebo aby obhájil předmět sporu. Tento institut byl z velké části nahrazen návrhem na odmítnutí žaloby (nonsuit) a na řízený verdikt poroty (directed verdict). Tak návrh na odmítnutí žaloby, návrh zamítnout na závěr žalobcův důkaz proto, že prokázal podstatná fakta, a návrh obžalovaného na řízený verdikt poroty, předložený na závěr dokazování, byly považovány za ekvivalent „námitky proti důkazu" s odůvodněním, že důkaz nezdůvodnil verdikt ve prospěch žalobce. Návrh na vyloučení důkazu má účinek námitky proti důkazu. Hlavními rozdílnými prvky jsou stadium soudního řízení, ve kterém je to či ono přípustné, a důsledky opožděného podání návrhu na vyloučení důkazu. Thornhill v. Thornhill, 172 Va. 553, 2 S.E.2d 318, 319.

Demurrer to interrogatories. Námitka proti dotazování. Když svědek protestuje proti předložené otázce (zvláště při vzetí pod přísahu) a uvede své důvody, proč má námitky nebo odmítá odpovědět, je to nazýváno „námitka proti dotazování", ačkoliv termín „demurrer" nemůže být v tomto případě chápán ve svém odborném významu.

Demy sanke, or **demy sangue.** Poloviční (polorodé) příbuzenství. Poskvrnění v důsledku polovičního příbuzenství.

Den and strond. Ve starém anglickém právu povolení, aby loď byla vytažena na břeh nebo vystoupit na břeh (pobřeží).

Denariate. Ve starém anglickém právu tolik půdy, kolik vynáší jeden penny *per annum.*

Denarii. Starodávný obecný termín pro jakýkoli druh *pecunia numerata,* hotových peněz. Francouzi užívají ve stejném významu slovo *„denier"* v tomtéž smyslu, — *payer de ses propres deniers* — platit ze svých vlastních denárů.

Denarius Dei. Peníz Boží. Záloha (earnest money); peníze dané na důkaz uzavření dohody. Liší se od *arrhae* — závdavku — v tomto: závdavek je součástí protihodnoty (consideration), zatímco *denarius Dei* její součástí není. Denarius Dei se dával z dobročinnosti; odtud to jméno.

Denationalization. Odnárodnění; zbavení občanství; odstátnění. Aplikováno na osobu, akt zbavení občanských práv nebo občanského statutu. Aplikováno na průmyslový podnik nebo funkci, akt navrácení do soukromého vlastnictví a řízení po období státního vlastnictví a řízení nebo po vlastnictví a řízení suveréna.

De nativo habendo. O tom, že je třeba zadržet toho, kdo se (na určitém místě) narodil, toho, kdo někam v důsledku svého zrození patří. Writ vydaný lordovi a určený šerifovi; šerifovi se jím nařizuje, aby zadržel nevolníka na útěku a navrátil ho s veškerým jeho osobním majetkem lordovi.

De natura brevium. (Lat.) O povaze writů. Název nejedné učebnice anglického středověkého práva.

Denial. Popření. Odmítnutí. Námitka (traverse) jedné procesní strany proti faktickému tvrzení druhé strany; obhajoba; obrana. Reakce obžalovaného na věc(i) tvrzené žalobcem v žalobě. Podle pravidel pro civilní řízení námitka musí být konkrétní a musí se týkat konkrétních tvrzení. Popření může být jak částečné (*tj.* specific denial), tak celkové (*tj.* general denial), ale v podstatě by mělo být konkrétní a mělo by „se rozumně vyrovnávat s podstatou popíraných tvrzení". Fed. R. Civil P. 8(b) (Federální pravidla pro civilní řízení). Tvrzení v žalobách, ke kterým se vyžaduje odpovídající obhajoba, jsou připouštěna, nejsou-li popřena. Pravidlo 8(d).

General and specific. Obecné a specifické; resp. celkové a částečné. V žalobě podle zákoníku procesního práva je obecným popřením to, které zpochybňuje všechna tvrzení žaloby nebo petice a dovoluje obžalovanému prokázat jakýkoli fakt nebo všechna fakta, která směřují k vyvrácení oněch tvrzení nebo některého z nich. Specifické popření je částečné popření, týkající se určitého tvrzení žaloby. Odpověď na formu obecného popření je ekvivalentem obecného předmětu sporu (general issue) v žalobě podle common law a náhradou za ně. Dává obžalovanému stejné právo požadovat na žalobci, aby prokázal všechny závažné skutečnosti, nezbytné k dokázání jeho práva na to, čeho se domáhá, které byly udány v žalobě.

Denier. Pr. Fr. Popřít. Popírat. Odpírat. Ve starém anglickém právu odepření. K *odepření* dochází, když pachtovné (požadované za pozemek) není placeno.

Denier á Dieu. Ve francouzkém právu záloha, závdavek; peněžní obnos daný na důkaz uzavření smlouvy. Rčení je překladem latinského *denarius Dei (viz tam).*

Denization. Naturalizace. Akt udělení státního občanství; udělení výsad spojených s občanstvím tomu, kdo se narodil v cizině. *Viz* Denizen.

Denize. Udělit občanství. Učinit někoho státním příslušníkem, občanem.

Denizen. V anglickém právu osoba narozená v cizině, která obdržela *ex donatione regis* panovníkův patent, který ji činí anglickým poddaným; je to důležitá a na nikoho nepřenosná součást královského výsadního práva. Denizen je svého druhu střední postavení mezi cizincem a rodilým občanem a zahrnuje *status* obou. Termín je používán k označení osoby, která, jsouc podle narození cizincem, obdržela panovníkův patent, který ji činí anglickým poddaným. Král může člověka svým patentem učinit anglickým poddaným, ale nemůže ho naturalizovat; Naturalizace vyžaduje souhlas parlamentu podle naturalizačního zákona 1870, 33 & 34 Vict., c. 14. Osoba v postavení „denizen" zaujímá posici uprostřed mezi cizincem na jedné straně a rodilým občanem a naturalizovaným subjektem na straně druhé; může nabývat půdu nákupem nebo odkazem (což cizinec až do roku 1870 nemohl), ale nemůže získat půdu dědickým nápadem (což rodilý občan nebo naturalizovaný subjekt může). Denizen se stává britským poddaným dnem panovníkova patentu, zatímco natualizovaná osoba je v postavení, které je ekvivalentní postavení rodilého občana .Naturalizace cizince se nyní řídí Zákonem o britském občanství (British Nationality Act).

V americkém právu dweller (obyvatel); cizinec, jemuž jsou v cizí zemí přiznána určitá práva či někdo, kdo obvykle žije v zemi, ale není rodilým občanem (native born citizen); osoba zaujímající střední postavení mezi cizincem (alien) a rodilým občanem. Osoba, která má určitý vztah k nepřátelskému státu, který nezaniká cizincovou přítomností ve Spojených státech. United States ex. rel. D'Esquiva v. Uhl, C.C.A.N.Y., 137 F.2d 903, 905.

Tak např. osoba, která žila a pracovala v Rakousku v roce 1938, kdy Německo získalo kontrolu nad Rakouskem a žila tam do svého odchodu do Spojených států v roce 1939, kdy jí byl vydán německý pas, byla [podle Zákona o nepřátelských cizincích (Enemy Alien Act)] „denizen" z Německa. United States ex rel. Zdunic v. Uhl, D.C.N.Y., 47 F. Supp. 520.

Denizen v původním, ale zastaralém smyslu slova, je ten, kdo má občanství své vlasti z titulu, že se v ní narodil.

Denmans (Lord) Act. Anglický zákon, který novelizuje zákon o dokazování (6 a 7 Vict., c 85). Stanoví, že nikdo, kdo byl nabídnut jako svědek, nebude potom možnosti podat důkaz zbaven (jako svědek vyloučen) z důvodu neschopnosti plynoucí ze zločinu nebo zájmu.

Denmans (Mr.) Act. Anglický zákon, který novelizuje zákon o trestním řízení (28 & 29 Vict., c. 18), povolující právnímu zástupci shrnovat důkazy jak v trestních, tak i civilních věcech za předpokladu, že vězeň bude obhajován právním zástupcem.

Denombrement. Ve francouzském feudálním právu písemný pokyn k vytvoření léna, obsahující popis léna a všechna práva a povinnosti k němu náležející; rovněž akt, jímž se takové léno vytváří.

Denominatio fieri debet a dignioribus. Jmenovat by měli hodnostně vyšší.

Denomination. Jmenování, akt jmenování. Denominace. Společenství jedinců, obvykle náboženské, známé pod tímto označením.

Denominational. Týkající se určité denominace, spjatý s určitou denominací; sektářský.

Denominational institution. Církevní instituce. Instituce řízená nebo provozovaná náboženskou sektou nebo organizací, která má z důvodu odluky církve od státu zakázáno přijímat státní podporu.

De nomine proprio non est curandum cum in substancia non erretur; quia nomina mutabilia sunt, res autem immobiles. Pokud jde o správné pojmenování, nemá být bráno v úvahu, není-li chybné v samém základu, poněvadž jména jsou proměnlivá, věci však neměnné.

De non apparentibus, et non existentibus, eadem est ratio. O věcech neobjevených platí stejné pravidlo jako o věcech neexistujících.

De non decimando. O neplacení desátků. Termín používaný v anglickém církevním právu na předpis nebo právo, podle něhož je někdo zcela zproštěn desátků a nemusí místo nich platit náhradu. 2 Bl. Comm. 31.

De non procedendo ad assisam. O tom, aby se věc nepostupovala porotě. Writ zakazující soudcům konat v konkrétním případě porotní soud (assize).

De non residentia clerici regis. O tom, že královský úředník nemá stálé bydliště. Starodávný writ, podle něhož tomu, kdo je v královských službách, má být prominut požadavek mít stálé bydliště.

De non sane memorie. Pr. Fr. O nezdravé paměti nebo mysli; fráze synonymní s *non compos mentis.*

Denounce. Prohlásit (čin nebo věc) za zločin a vyměřit za něj trest. Prohlásit nebo odsoudit něco jako špatné nebo morálně zvrácené. Slovo je také používáno (nikoli odborně, ale lidově) jako ekvivalent „žalovat" (accuse) nebo „udat" (inform against).

Termín je často používán ve vztahu ke smlouvám, kde označuje akt, kterým jeden stát oznamuje druhému svůj úmysl ukončit smlouvu, která mezi nimi existuje. Francouzké *dénoncer* znamená prohlásit, udat, vypovědět smlouvu.

Denouncement. Žádost o udělení práva k dolování. Žádost adresovaná úřadům o udělení práva k dolování, buď na základě nového objevu nebo na základě zániku práv dřívějšího vlastníka pro opuštění dolu nebo pro porušení horního zákona. Castillero v. U.S., 67 U.S. 17, 2 Black 17, 17 L. Ed. 360; Stewart v. King, 85 Or., 14, 166 P. 55, 56. Žádost o získání půdy pro důlní účely, za určitých pravidel stanovených mexickými zákony. Žádost je nazývána „denouncement"; když je mexickou vládou schválena, nazývá se „concession" nebo „title", někdy „patent".Je to pak státem poskytnuté povolení užívat pro důlní účely půdu, o kterou bylo žádáno; nazývá se „title". Winnigham v. Dyo, Tex. Com. App., 48 S.W.2d 600, 603.

Ve španělském a mexickém právu se tak nazývá soudní řízení o konfiskaci půdy, která je v nepřátelských rukou.

De novi operis nunciatione. O oznámení nového díla. V civilním právu forma soudního zákazu či příkazu, kterého je možno využít v některých případech, kdy obžalovaný se chystá postavit „new work" *(viz tam),* které bude ke škodě nebo na újmu práv žalobce.

De novo. Znovu, nanovo, podruhé. *Venire de novo* je writ na předvolání poroty k druhému soudnímu projednání věci, která byla shora vrácena k novému projednání.

De novo hearing. *Viz* Hearing de novo.

De novo trial. Nové řízení ve věci; totéž jako kdyby předtím nebyla projednávána a jako kdyby předchozí rozhodnutí nebylo vydáno. Farmingdale Supermarket, Inc. v. U.S., D.C.N.J., 336 F. Supp. 534, 536.

Density zoning. *Viz* Zoning.

De nullo, quod est sua natura indivisibile, et divisionem non patitur, nullam partem habebit vidua, sed satisfaciat ei ad valentiam. Vdova nebude mít podíl z toho, co je svou povahou nedělitelné a co nelze dělit, ale dědic ať ji uspokojí tím, že jí poskytne náhradu.

De nullo tenemento, quod tenetur ad terminum, fit homagii, fit tamen inde fidelitatis sacramentum. Jde-li o držbu na předem stanovenou dobu, nebudiž vymáhána vazalská služba, ale přísaha věrnosti.

Denumeration. Akt placení, zaplacení.

Denunciation. Udání, denunciace, vypovědění smlouvy.

V kontinentálním právu jednání, kterým někdo informuje veřejného činitele, jehož povinností je stíhat pachatele, že byl spáchán trestný čin.

Podání informace církevnímu soudu někým, kdo nebyl žalobcem.

Denuntiatio. Oznámení. Ve starém anglickém právu veřejná vyhláška či předvolání.

Deny. Popřít. Dát negativní odpověď, či negativně odpovědět. Odmítnout něco poskytnout nebo přijmout. Odmítnout uznat žádost nebo protest. Safeway Stores v. Brown, Em. App. 138 F.2d 278, 280. *Viz* Denial.

Deodand. (Pr. Lat. *Deo dandum,* věc, která má být dána Bohu.) V anglickém právu jakýkoli osobní majetek, který byl bezprostřední příčinou smrti a který propadl Koruně, aby byl použit na *zbožné* účely a rozdělen v almužnách církevní osobou, pověřenou rozdílením almužen.

De odio et atia. O zášti a zlé vůli. Writ za starodávna nazývaný *„breve de bono et malo",* adresovaný šerifovi; přikazujeme vyšetřit, zda ten, kdo byl poslán do vězení, tam byl poslán na základě důvodného podezření nebo jenom ze zášti a zlé vůle (*propter odium et atiam*); jestliže se při vyšetřování nezjistil řádný důvod pro podezření, byl vydán šerifovi druhý writ, aby ho propustil na *kauci.* 3 Bl. Comm. 128.

De onerando pro rata portione. O obtížení podle podílu. Writ nařizující zatížení podle podílu. O vydání tohoto writu mohl požádat nájemce části pozemku, na němž se požaduje vyšší nájemné, než odpovídá jeho podílu.

De pace et legalitate tenenda. O zachování veřejného pořádku a zákonnosti.

De pace et plagis. O veřejném pořádku (porušení veřejného pořádku) a ranách. Stará anglická trestní žaloba používaná v případech přepadení, smrtelného zranění a porušení veřejného pořádku (breach of the peace).

De pace et roberia. O veřejném pořádku a loupeži. Stará anglická trestní žaloba používaná v případech lupičství a porušení veřejného pořádku.

De parco fracto. O porušení ohrady. Writ nebo žaloba, týkající se škod způsobených porušením ohrady pro zatoulaný dobytek (pound breach, *viz tam*). Už dávno zastaralé. 3 Bl. Comm. 146.

Depart. Odejít odněkud; opustit něco; zemřít, rozloučit se se životem.

De partitione facienda. O rozdělení. Writ, který ukládá rozdělení pozemků, držených více spolupodílníky, spolunájemníky atd.

Department. Jeden z územních správních obvodů země. Termín je v tomto smyslu užíván zejména ve Francii, kde dělení země na departementy je z hlediska územního i správního trochu analogické dělení členského státu USA na counties — správní obvody, hrabství.

Jedna z hlavních součástí soustavy ústředních orgánů státní správy, obvykle řízená funkcionářem (officer), který je členem kabinetu; *např.* ministerstvo zahraničních věcí (Department of State). Obecně orgán nebo část státní správy. Také divize nějakého podniku nebo něčeho s ním srovnatelného. U.S. v. Elgin, J. & E. Ry. Co., Ill., 298 U.S. 492, 56 S. Ct. 841, 80 L. Ed. 1300.

Department of State. *Viz* State Department.

Departure. Odchylka od standardního pravidla, měření nebo způsobu chování.

Rozpor mezi procesním úkonem a důkazem. Kintner v. U.S., C.C.A. Colo., 71 F.2d 961, 962. V přelíčení podle common law výpověď o věci v replice žalobce, či v odpovědi na žalobcovu repliku, nebo následný přednes v rámci žaloby nebo obhajoby, který není shodný s předchozím přednesem téže strany a který ho nepodporuje a neposiluje. Pravidla pro civilní řízení nemají ustanovení o „departure", ale obsahují liberální klauzule o možnosti výpověď doplňovat a měnit. Fed. R. Civil P. 15.

Viz také Variance.

Departure in despite of court. Odchod proti vůli soudu. Ve staré anglické praxi, jakmile se nájemník jako strana v žalobě o vydání nemovitosti jednou k soudu dostavil, byl považován za přítomného; byl-li znovu vyzván a neobjevil se, říkalo se o něm, že odešel proti vůli soudu.

Depecage. Postup, při kterém jsou různé sporné otázky v rámci jedné věci, vznikající z jednoho souboru faktů, rozhodovány podle zákonů různých států. Broome v. Antlers Hunting Club, 595 F.2d 921, 923 n. 5 (3rd Cir., 1979). Podle teorie volby práva na základě „depecage" ve věcech, k nimž se příslušné státy staví, pokud jde o otázku, jakého práva použít, rozdílně, rozhoduje soud sám. Lazzara v. Howard A. Esser, Inc., D. C. Ill., 622 F. Supp. 382, 384.

Depeculation. V anglickém právu okradení vladaře nebo společenství; zpronevěření veřejného majetku.

Dependable, *adj.* Spolehlivý, důvěryhodný, hodnověrný; důkaz.

Dependence. Závislost. Stav, kdy někdo se u někoho jiného uchází o podporu, prostředky na výživu, stravu, ošacení, útěchu a ochranu domova a péči. Soderstrom v. Missouri Pac. R. Co., Mo. App., 141 S.W.2d 73, 79. *Viz* Dependent.

Dependency. Závislé území. Území odlišné od země, ve které sídlí svrchovaná moc vládce, ale které k této zemi plnoprávně náleží a podléhá zákonům a nařízením, které mu vládce považuje za vhodné předepsat. Posadas v. National City Bank of N.Y., Phil. Islands, 296 U.S. 497, 56 S. Ct. 349, 350, 80 L. Ed. 351. Liší se od *kolonie* (colony), poněvadž není osídleno občany ovládajícího či mateřského státu; a od *državy,* neboť je drženo z jiného titulu než na základě pouhého dobytí. Závislá území Spojených států zahrnují Portorico (Puerto Rico), Panenské ostrovy (Virgin Islands), Guam a jiné ostrovy v Tichém oceáně. Viz 48 U.S.C.A. § 731 a násl.

Vztah mezi dvěma osobami, kde jedna je podporována druhou nebo usiluje o, či je vázána na pomoc druhé, pokud jde o výživu nebo přiměřené základní životní potřeby, odpovídající postavení závislé osoby. *Viz* Dependent; Partial dependency.

Dependency exemption. Daňová úleva na rodinného příslušníka. Obnos, který může být odečten při výpočtu zdanitelného příjmu za každou osobu, která je kvalifikována jako závislý rodinný příslušník plátce daně a jejíž hrubý příjem je menší než výše úlevy, nebo která je dítětem plátce daně, a buď nedosáhla věku 19 let nebo je řádným studentem (full time student). I.R.C. § 151(e) (Zákoník o vnitřních daních).

Dependent, *n.* Závislá osoba. Ten, kdo odvozuje svou základní podporu od někoho jiného. Znamená odkázaný na podporu, závislý na podpoře někoho jiného; neschopný sám existovat nebo se živit nebo vykonávat cokoli, bez ochoty, síly nebo pomoci někoho jiného. Fox—Vliet Wholesale Drug Co. v. Chase Okl., 288 P.2d 391, 393. Všeobecně, pro účely náhrad dělníkům, „závislá osoba" je ten, kdo je odkázán na podporu nebo ochranu někoho jiného a koho někdo jiný živí. Industrial Indem Co. v. Industrial Acc. Commission, 243 Cal. App.2d 700, 52 Cal. Rptr. 647, 651, 653. Někdo, kdo byl odkázán na podporu zemřelého a logicky může očekávat, že taková podpora bude pokračovat. Wheat v. Red Star Exp. Lines, 156 Conn. 245, 240 A.2d 859, 862, 863. *Viz také* Lawful dependents.

Při zdaňování osoba, která v průběhu kalendářního roku dostává víc jak polovinu své podpory od plátce daně; je příbuzným plátce daně, *tj.* bratrem, dítětem, otcem, matkou, tetou, atd. a je občanem Spojených států nebo v nich má trvalé bydliště. *Viz* Dependency exemption.

Dependent, *adj.* Odvozující existenci, podporu nebo řízení od někoho jiného; závislý, pokud jde o sílu nebo závazek, na činnosti nebo skutečnosti, která je vůči němu vnější.

Dependent conditions. Vzájemné dohody, které musí být cele uznány oběma stranami.

Dependent contract. Závislý kontrakt. Kontrakt, který závisí na jiném kontraktu nebo je podmíněn. Smlouva, kterou kontrahent není povinen plnit, dokud druhá strana nedodrží nějaký závazek, který je ve smlouvě obsažen.

Dependent covenant. Viz Covenant.

Dependent coverage. Pojistné krytí závislých osob. Výhrada v životní a zdravotní pojistce na ochranu osob závislých na jmenovaném pojištěnci.

Dependent promise. Závislý příslib. Příslib, který ten, kdo slíbil, nemá povinnost plnit, dokud druhá strana nesplní určitý závazek, obsažený v téže dohodě.

Dependent intervening cause. Závislá zasahující příčina. Závěr používaný v common law v situaci, kdy mezi chování obžalovaného a daný výsledek vstupuje další příčina, která je ovšem takové povahy, že je ještě spravedlivé činit obžalovaného odpovědným za výsledek. *Viz také* Cause.

Dependent relative revocation. Závislá relativní revokace. Doktrína, která považuje za vzájemně závislé činy osoby, která zničila svou závěť a poté ji nahradila novou listinou o rozdělení pozůstalosti, přičemž oba akty jsou výsledkem jednoho plánu. Jestliže tedy druhý akt pro neúplnost nebo jinou vadu nesplní svůj zamýšlený účel a tím se stane zřejmým, že zůstavitel se dopustil omylu, když svou původní závěť zničil, je na akt zničení pohlíženo jako na akt, jímž se nesledovala revokace. Tak je otevřena cesta k soudnímu potvrzení zničené závěti. In re Cuenos Estate, 60 Cal.2d 196, 32 Cal. Rptr. 409, 412 P.2d 1.

Depending. Dosud nerozhodnutý (pending) nebo nevyřešený; ve vývoji. V patentovém právu vhodné vyjádření toho, že části nějakého zařízení byly připevněny tak, že svírají pravý úhel a nezávisí na sobě gravitačně. Alemite Mfg. Corporation v. Rogers Products Co., C.C.A.N.J., 42 F.2d 648, 651.

De perambulatione facienda. O tom, že má být vykonána prohlídka na místě. Writ vydaný v případě, kde došlo ke sporu o hranice dvou sousedících panství nebo měst, adresovaný šerifovi a nařizující mu, aby spolu s dvanácti rozvážnými a práva dbalými rytíři svého hrabství vykonal obchůzku a dal do pořádku hranice a meze.

Depeas. Ve španělsko—americkém právu pozemky ve městech, vyhrazené pro prostý lid (commons) či pro veřejnou pastvu.

De pignore surrepto furti actio. V civilním právu žaloba o odškodnění za ukradenou zástavu.

De placito. O sporu; o žalobu nebo na žalobu. Formulace užívaná v obžalovacích spisech a jiných procesních aktech k popisu konkrétní vznesené žaloby.

De plagis et mahemio. O zraněních a o zmrzačení. Název podání v trestní věci, jehož se dříve používalo v Anglii v případech, kdy šlo o zranění a zmrzačení. *Viz* Appeal.

De plano. Lat. Na zemi; na rovině. Termín z římského práva označující metodu projednávání případů, kdy prétor stál na zemi se žalobci, namísto formálnější metody, kdy zaujímal místo na soudcovské lavici; z toho důvodu neformální nebo zkrácený.

De plegiis acquietandis. O vyplacení zástav. Writ vydaný ručiteli proti tomu, za koho se zaručil za zaplacení určitého obnosu v určitý den v případě, kdy ten, za koho se zaručil, v určený den nezaplatil a ručitel byl přinucen zaplatit.

Depletable economic interest. Ubývající ekonomický zájem. Zájem o zem s nerostným bohatstvím, které se vyčerpává těžbou nerostů, provozováním naftových studní, dolů nebo něčeho podobného. Spalding v. U. S., C.C.A. Cal., 97 F.2d 697, 700; U. S. v. Spalding, C.C.A. Cal., 97 F.2d 701, 704. *Viz* Depletion.

Deplete. Redukovat či zmenšit, jako např. použitím, vyčerpáním nebo úbytkem. McKnight v. U. S., C.C.A. Cal., 78 F.2d 931, 933.

Depletion. Zbavování se jmění, vyčerpávání jmění nebo plýtvání jměním. Snížení zásob nebo rezerv nafty, plynu nebo jiných nerostů během ročního daňového období (*tj.* plýtvání jměním), jako výsledek produkce. Proces, kterým je cena nebo jiná základna přírodního zdroje (*např.* zájem o naftu a plyn) dosahována těžením a prodejem zdroje.

Depletion allowance. Daňová úleva při vyčerpání zdroje. Daňové zákony povolují daňovou úlevu (slevu) vlastníkům zdrojů nafty, plynu, nerostů a dříví, když jsou vyčerpány. Daňovou úlevu při vyčerpání zdroje lze určit dvěma způsoby. Metodou ceny a metodou procentní (či statutární). Podle metody *ceny* je každé prodané jednotce výroby stanoven podíl ceny nebo jiné základny zájmu. Ten se určí dělením ceny nebo jiné základny součtem jednotek, o kterých se předpokládá, že budou vytěženy. I.R.C. § 611 (Zákoník o vnitřních daních). Při použití procentní (či statutární) metody stanoví daňové zákony zvláštní procentní koeficient pro různé druhy nerostů a jiné přírodní zdroje.Takové vyčerpávání zdrojů je založeno na procentu z odhadnutého hrubého příjmu, který by měl být z přírodního zdroje během období získán. Toto procento je násobeno hrubým příjmem z podílu, na který přijde daňová úleva. I.R.C. §§ 613 a 613(A) (Zákoník o vnitřních daních). *Viz také* Amortization.

Depletion allowance. *Viz* Depletion.

Depletion deduction. *Viz* Depletion.

Depletion reserve. Rezerva na vyčerpání. V účetnictví připsání částky na vrub příjmu, aby se tak vyjádřilo snížení hodnoty vyplýtvaného jmění, např. naftového zdroje.

De ponendo sigillum ad exceptionen. Writ dát pečeť na námitku (výhradu). Writ, který formálně nařizoval soudcům, aby dali své pečetě na procesní námitky vznesené stranou ve sporu.

Deponent. Osoba vypovídající pod přísahou. Ten, kdo pravdivě *vypovídá* (tj. svědčí) o určitých faktech; někdo, kdo vydává pod přísahou svědectví, které je písemně zachyceno. Svědek; přísežně vypovídající. *Viz* Depose; Deposition.

Depopulatio agrorum. Ve starém anglickém právu zločin zničení, drancování či zpustošení země. 4 Bl. Comm 373.

Depopulation. Ve starém anglickém právu druh úbytku, kterým se zmenšoval celkový počet obyvatelstva. Vymření usedlostí bylo porušením norem trestního práva.

Deportatio. Lat. Vyobcování. V civilním právu druh vyhnanství, kdy odsouzený byl poslán, dopraven či odvezen do nějaké cizí země, obvykle na ostrov *(in insulam deportatur),* a tak vyňat z počtu římských občanů.

Deportation. Vypovězení. Poslání do vyhnanství. Vypovězení do cizí země, provázené konfiskací majetku a zbavením občanských práv. Potrestání odvozené od *deportatio (viz tam)* v římském právu. Odsunutí nepřátelské osoby, vyloučené či vykázané ze Spojených států do cizí země. Petition for Milanovic, D.C.N.Y., 162 F. Supp. 890, 892. Odsunutí (poslání zpět) nepřátelské osoby do země, odkud přišla, poněvadž její přítomnost je považována ze neslučitelnou s veřejným zájmem, aniž je uloženo či uvažováno nějaké potrestání. Seznam důvodů k deportaci je uveden v 8 U.S.C.A. § 1251 a postupy jsou stanoveny v §§ 1252— 1254. *Viz také* Banishment. *Porovnej s* Extradiction.

Depose. Svědčit; poskytnout důkaz formou písemného svědectví; činit prohlášení, která jsou zapsána; podat svědectví, které je písemně zachyceno kvalifikovaným úředníkem a odpřisáhnuto osobou, která je podávala. *Viz* Deponent; Deposition.

Sesadit. Zbavit někoho zaměstnání či funkce ve státní správě proti jeho vůli. Termín je obvykle aplikován na sesazení vládce, tj. na zbavení ho veškeré moci.

Ve starodávném významu vypovídat jako svědek; vydat svědectví pod přísahou.

Deposit, *v.* Předat do úschovy nebo uložit; umístit; složit; usadit se (jako usazenina, sediment). Jefferson County Fiscal Court, 273 Ky. 674, 117 S.W. 2d 918, 924. Uložit do úschovy, svěřit někomu něco jako zástavu. White v. Greenlee, 330 Mo. 135, 49 S.W.2d 132, 134.

Deposit, *n.* Svěření někomu zboží do úschovy (uschovateli), aby je bez odměny skladoval a vydal podle účelu, který se původně svěřením sledoval. Obecně akt, kterým nějaká osoba přijme majetek druhé, zavazujíc se, že ho bude ochraňovat a vrátí ho jako takový (nikoliv nějakou náhradu). Předání movitých věcí jednou osobou osobě druhé, aby je držela k prospěchu deponenta. Předání držby movitých věcí jednou osobou osobě druhé, s jejím souhlasem, aby ho držela k prospěchu, užitku a ochraně první nebo třetí osoby. Něco, co je svěřeno do péče druhého, buď k trvalému neb dočasnému volnému použití.

Peníze složené osobou jako záruka či kauce ke splnění nějaké smlouvy, které propadnou, jestliže ukladatel selže ve své práci. Mohou být považovány za částečné placení a do té míry mohou postavit kupujícího do pozice skutečného vlastníka nemovitého majetku.

Akt uložení peněz do opatrování bankou nebo bankéřem kvůli bezpečnosti nebo výhodě, který lze odvolat podle vůle ukladatele nebo podle dohodnutých pravidel a směrnic. Také takto uložené peníze nebo kredit, který za to ukladatel získá. Vklad podle svého obecně akceptovaného a povšechně chápaného významu mezi bankéři a veřejností zahrnuje nejenom vklady splatné na požádání a podléhající kontrole, ale i vklady kontrole nepodléhající, na které mohou být vydány ať už zúročitelné nebo nezúročitelné certifikáty, splatné na požádání nebo na určité oznámení, nebo k určitému stanovenému budoucímu času.

Množství rudy nebo jiných nerostných látek vyskytujících se od přírody v zemi; jako ložiska zlata, nafty atd. *Viz* Bailment; Earnest money; Escrow.

Obecná klasifikace

Podle klasifikace v civilním právu je několik druhů depozit: (1) *Necessary — nutné,* učiněné při nějaké náhlé mimořádné okolnosti a z nějaké naléhavé nutnosti; jako např. v případě požáru, ztroskotání lodi nebo jiné zničující události, kdy je majetek svěřen jakékoli osobě, se kterou se ukladatel může setkat, aniž by měl možnost rozvažovat nebo si vybírat; z toho důvodu je takové depozitum nazýváno *„miserabile depositum."* (2) *Voluntary — dobrovolné,* které vzniká pouhým souhlasem nebo dohodou stran. Common law takové rozlišení nedělalo. Civilisté naproti tomu člení depozita na „jednotlivá depozita", učiněná jednou nebo více osobami, které mají společný zájem, a na „vnucená", učiněná jednou nebo více osobami, z nichž každá má rozdílný a protichůdný zájem ve sporu, který se k tomu vztahuje; tato posledně jmenovaná depozita jsou dvojího druhu, — „smluvní" neboli taková, která jsou dělána pouhou dohodou stran bez jakéhokoli soudního aktu; a „soudní" neboli taková, která jsou dělána na příkaz soudu v průběhu nějakého řízení. Tak v zákonech státu Louisiana je řečeno, že rozdíl mezi „zabavením" (sequestration) a „depozitem" je v tom, že předmětem prvního může být jak movitý, tak nemovitý majetek, zatímco druhé je omezeno na movitosti.

Existuje jiná třída deposit nazývaných „nedobrovolná" (involuntary), která mohou být bez souhlasu či dokonce bez vědomí ukladatele; jako haraburdí, atd., ponechané na pozemku druhého v důsledku poklesu povodně. „Nedobrovolné" depozitum je to, které vzniklo neúmyslným ponecháním nebo svěřením movitého majetku nějaké osobě, bez zavinění na straně vlastníka. Jiný druh depozit je nazýván „mimořádným," (irregular), jako když osoba, která obnos, o kterém si myslí, že není bezpečné, aby ho měla ve svých vlastních rukách, svěří druhému, který mu má vrátit na požádání ne tytéž peníze, ale stejnou sumu. *Řádné* (regular) depozitum je přesně vymezené nebo speciální depozitum, které musí být vráceno *in specie, tj.* vrácena musí být uložená věc. Kvazidepozitum je druh mlčky předpokládaného nebo nedobrovolného depozita, které nastává tam, kde nějaká strana přišla právoplatně k držbě majetku druhé osoby jeho nalezením. Zvláště ve vztahu k penězům jsou depozita tříděna také na *povšechná* (general) a *zvláštní* (special). Povšechné depozitum je takové, kdy uložené peníze nemají být vráceny jako takové, ale má být vrácen ekvivalent v penězích (tj. stejný obnos). Je to ekvivalent půjčky a uložené peníze se stávají předmětem držby opatrovníka. Zvláštní depozitum je depozitum, ve kterém musí být vkladateli vrácena totožná uložená věc. Zvláštním případem depozit tohoto druhu je safekeeping — úschova. V bankovním právu je tento druh depozit opakem „povšechného" depozita, jak je výše uvedeno, ale v civilním právu je to protiklad „mimořádného" depozita. *Gratuitous* neboli *naked — bezplatné* neboli *holé* depozitum je depozitum držené pro ukladatele bez pronájmu či odměny na každé straně, nebo takové, při kterém opatrovník nepřijme odměnu za pouhé držení uložené věci. Původně platil tento popis pro všechna depozita. Podle římského práva se

úschova zboží, za kterou se musí platit nájemné nebo cena, nenazývá „depozitum", ale „locatio" — nájem. Jestliže vlastník majetku platí za jeho úschovu nebo opatrování, je to „locatio custodiae", nájem úschovy; když na druhé straně uschovatel platí za jeho používání, je to „locatio rei", nájem věci. (*Viz* Locatio.) Ale v moderním právu se bezplatné či holé depozitum liší od „pronajaté úschovy" (deposit for hire), při které je uschovatel placen za své služby při úschově zboží. Existuje také *specifické* (specific) depozitum, kdy se peníze nebo majetek dají do banky ke specifickému a konkrétnímu účelu, jako úpis na sbírku, peníze na zaplacení konkrétního úpisu nebo majetek pro nějaký jiný specifický účel.

Viz také Certificate of deposit; Involuntary deposit; Security deposit. Pokud jde o bankovní vklad (bank deposit), *viz* Bank.

Demand deposit. Vklad bez výpovědní lhůty. Bankovní vklad, který si vkladatel může vyzvednout v kteroukoli dobu, bez předchozího oznámení bance. *Porovnej s Time deposit, níže.*

Deposit box. Bezpečnostní schránka. Obvykle se vztahuje k bezpečnostní schránce, ve které si osoba může ukládat (schraňovat) své cennosti. *Viz* Safe deposit box.

Deposit company. Depozitní společnost. Společnost, jejímž podnikáním je úschova cenných papírů a jiných cenností, uložených v boxech nebo sejfech v její budově, které jsou pronajímány deponentům. *Viz* Depositary; Depository.

Depository contract. Depozitní smlouva. Dohoda mezi bankou a zákazníkem, která určuje práva a povinnosti stran s ohledem na fondy zákazníkem uložené na běžném nebo jiném účtě vedeném v bance a která kromě jiných věcí specifikuje okolnosti, za kterých jsou položky zachycované na účtě skutečně splatné a skutečně připisovatelné k tíži účtu.

Deposit in court. Depozitum u soudu, soudní úschova. Osoba, která uznává závazek, ale má pochyby, komu má závazek platit, může složit u soudu částku představující její závazek a bude vázána určením soudu, kdo je k ní oprávněn. Viz *např.* Fed. R. Civil P. 67 (Federální pravidla pro civilní řízení). Může také zahrnovat platbu k soudu na základě soudního příkazu, jako v případě pachtovného, kdy soud ve sporu o odnětí držby (vypuzení z držby — eviction) dosud nerozhodl.

Deposit insurance. Depozitní pojistka. Pojistné krytí (*např.* Federal Deposit Insurance Corporation) pro bankovní vkladatele, které je chrání před ztrátou v důsledku krachu banky. *Viz* Deposit Insurance Corporation.

Deposit of title—deeds. Úschova listin zakládajících právní nárok. Metoda, kdy nemovitý majetek se dává do zástavy jako záruka na půjčku tak, že smlouvy zakládající právní nárok k pozemku se svěří do úschovy půjčovateli jako zástavnímu věřiteli.

Deposit premium. Zálohové pojistné. Počáteční pojistné placené pojištěncem na prozatímním základě, během úpravy pojistného v případě pojistek podrobených úpravě.

Deposit ratio. Poměr vkladů. Poměr celkových vkladů k celkovému kapitálu.

Deposit slip. Potvrzenka o vložené částce. Potvrzení, že banka obdržela obnos v ní uvedený. Je to stvrzenka určená k tomu, aby vkladateli poskytla důkaz, že k danému datu byla uložena u uschovatele v ní uvedená suma; na potvrzence je uveden i čas úložky a také celková výše vkladu.

Time deposit. Dočasný vklad. Bankovní vklad, který trvá určité časové období nebo na který musí být dáno bance oznámení před vyzvednutím.

Depositary. Uschovatel. Opatrovník. Strana nebo instituce (*např.* banka nebo svěřenská společnost), která přijímá vklady. Ten, komu je cokoli svěřeno do opatrování; jako např. „úschovna" (depository), tedy místo, kde je to uloženo. Administrátor; důvěrník, zmocněnec, fiduciář. Ten, komu je svěřeno zboží k držbě bez odměny. Závazek na straně uschovatele je ten, že bude držet věc s přiměřenou péčí a na požádání ji vrátí ukladateli či ji jinak vydá podle původní záruky. Termín depositary by neměl být zaměňován s „depository", úschovnou, což je fyzické místo uložení.

Deposit Insurance Act. Federální zákon, kterým byla vytvořena Federal Deposit Insurance Corporation (F.D.I.C.), aby pojistila depozita ohodnocením bank. 12 U.S.C.A. § 1811 a násl. (Anotovaný zákoník USA). *Viz* Deposit Insurance Corporation.

Deposit Insurance Corporation. Nezávislá federální agentura vytvořená proto, aby až do určité výše pojistila bankovní depozita ve federálních bankách a ve většině státních bank, včetně obchodních bank, spořitelen a úvěrových bank, a aby chránila vkladatele před nebezpečím bankovních krachů. *Viz* Federal Deposit Insurance Corporation.

Deposition. Výpověď před soudem. Svědecká výpověď, podaná na základě ústních otázek nebo písemného dotazníku nikoli před soudem, ale při výkonu předvolání ke svědecké výpovědi, které vydal soud nebo na základě obecného ustanovení jednacího řádu soudu. Svědecká výpověď je zapsána a řádně ověřená, aby jí bylo možno použít při přípravě přelíčení v civilní nebo trestní věci a při samotném přelíčení. Metoda, pomocí níž se před přelíčením zjišťují skutečnosti tím způsobem, že jedna strana prostřednictvím svého právního zástupce klade ústní otázky druhé straně nebo jejímu svědkovi. Osoba, která vypovídá, se nazývá přísežný svědek (deponent). Výpověď je pod přísahou a dochází k ní mimo soudní síň, obvykle v pracovně právního zástupce. O výpovědi je pořízen doslovný zápis. Svědecká výpověď pod přísahou nebo ve formě místopřísežného prohlášení, zachycená písemně před soudním úředníkem, kdy svědek odpovídá na otázky nebo písemné dotazníky. Fed. R. Civil P. 26 a násl.(Federální pravidla pro civilní řízení); Fed. R. Crim. P. 15 (Federální pravidla pro trestní řízení). *Viz také* Discovery; Interrogatories.

V církevním právu akt, kterým kompetentní tribunál zbavil duchovního jeho církevní hodnosti, aby jej potrestal za nějaký poklesek a pro budoucnost mu bylo zabráněno v jeho církevní činnosti.

Oral deposition. Ústní výpověď. Forma zjišťování skutečností kladením ústních otázek vyslýchané osobě. Fed. R. Civil Proc. 30 (Federální pravidla pro civilní řízení).

Written questions. Písemné otázky. Forma zjišťování skutečností, při které jsou vyslýchané osobě adresovány písemné otázky. Fed. R. Civil Proc. 31 (Federální pravidla pro civilní řízení).

Deposition de bene esse. Svědectví, které má být přečteno před soudem, pokud se týká projednávané věci, a je přípustné, jako kdyby byl svědek u soudu přítomen. Milprint, Inc. v. Macleod Laboratories, 127 N.J.L. 333, 22 A.2d 566, 567.

Depósito. Ve španělském právu uložení; druh úschovy tak nazývaný.

Reálná smlouva, podle níž jedna osoba svěřuje do úschovy druhého nějaký předmět pod podmínkou, že mu bude vrácen, kdykoli o to požádá.

Depositor. Vkladatel, ukladatel, deponent. Osoba, která vkládá nebo ukládá. Osoba, která přináší peníze do banky a ukládá je tam na potvrzení nebo proti šeku.

Depository. Úschovna. Místo, kde je deponát (deposit *viz tam*) umístěn a držen; banka, spořitelny a úvěrové instituce, úvěrový svaz, svěřenská společnost. Místo, kde je něco uloženo či skladováno pro úschovu nebo kvůli vhodnosti; *např.* bezpečnostní schránka.

Tento termín by neměl být zaměňován s „depositary" (uschovatel), což je osoba nebo instituce, která přebírá odpovědnost za úschovu, nikoli místo, kde se uschovává.

Ve Spojených státech jsou ukládacími místy banky vybrané a ustanovené k tomu, aby přijímaly depozita veřejných fondů (*např.* daní) Spojených států.

Depository bank. Depozitní banka. První banka, na kterou se nějaká položka převádí k inkasu, i když by to mohla být i banka plátce. U.C.C. § 4—105(a) (Jednotný obchodní zákoník).

Depository transfer check (DTC). Nepodepsaný, neobchodovatelný šek, který se používá k převodu hotovostí z místní inkasní banky (collection bank) do sběrné banky (concentration bank).

Depositum. Lat. V civilním právu jedna z forem smlouvy o úschově, týkající se holé úschovy zboží skladovaného pro potřeby ukladatele zboží (deponenta), bez odměny. *Viz* Deposit.

Jedna ze čtyř reálných smluv specifikovaných Justiniánem, která má následující charakteristiky: (1) Uschovatel či opatrovník neručí za nedbalost, ať jakkoli extrémní, ale pouze za podvod, *dolus;* (2) vlastnictví zůstává u ukladatele—deponenta, uschovatel či opatrovník má jenom držbu. *Precarium* and *sequestratio — předání k užívání a uschování* — byly dvě varianty *úschovy (depositum).*

Dépot. Ve francouzkém právu *depositum* z římského práva a deposit z práva anglického. Je dvojího druhu, buď (1) *dépot* uložení, nazývané takto jednoduše, které může být buď dobrovolné nebo povinné a (2) séquestre — stanovené — což je depozitum buď na základě smlouvy mezi stranami nebo na základě příkazu soudu či soudce nerozhodnutého sporu, který se depozita týká. V obou případech je trvání séquestre omezeno na dobu do uzavření dosud nerozhodnutého sporu, týkajícího se depozita.

De praerogativa regis. O královských prerogativech. Anglický zákon 17 Edw. I, St. 1, c. 9, který definuje výsady Koruny ve vztahu k určitým poddaným, zvláště pak nařizující, aby král opatroval pozemky idiotů, bral z nich důchody bez zbytečného plýtvání a poskytoval jim základní potřeby.

De praesenti. O přítomnosti; v přítomném čase. *Viz* Per verba de praesenti.

Deprave. Zkazit. Zhanobit; morálně narušit; potupit; zostudit, vyjádřit vůči něčemu (někomu) opovržení. Narušený, nepřirozený či nemorální stav mysli.

Depraved. Zvrácený. Jako přídavné jméno znamená poznamenaný zkažeností, perverzí či degenerací. State v. Weso, 60 Wis.2d 404, 210 N.W.2d 442, 446.

Depraved mind. Zvrácená mysl. Vrozený nedostatek smyslu pro morálku a poctivost, ekvivalent zákonem používaného termínu „depravity of heart" — „zvrácenost srdce", definovaného jako nejvyšší stupeň zášti. Narušený, nepřirozený či nemorální stav mysli. Z hlediska možnosti být uznán vinným z vraždy druhého stupně je to takový stav mysli, kdy je člověk indiferentní k životu druhých. Jones v. State, 70 Wis.2d 41, 233 N.W.2d 430, 435. Takový stav mysli je srovnatelný se záští v obecném významu zlé vůle, nenávisti, nevraživosti či špatného úmyslu. Weaver v. State Fla. App., 220 So.2d 53, 60.

Depreciable. Odpisovatelný. Základní prostředky, které jsou předmětem odpisu; základní prostředky, jejichž hodnota během časového období klesá v důsledku opotřebování a zastarávání. Příkladem odpisovatelných základních prostředků jsou stroje a zařízení; půda je neodepisovatelný základní prostředek. *Viz* Depreciation.

Depreciable life. Odpisová životnost. U základního prostředku časové období, do kterého musí být rozvržen odpisový náklad. Pro daňová přiznání může být odpisová životnost kratší než odhadovaná doba, po kterou by měl základní prostředek sloužit.

Depreciation. Odpis. V účetnictví rozložení nákladu na hmotný investiční majetek do časového období jeho odhadnuté životnosti. Odpisový náklad snižuje zdanitelný příjem právnické osoby, ale nesnižuje peněžní hotovost. Pokles hodnoty majetku, způsobený opotřebováním či zastaráváním; je obyčejně měřen soustavou vzorců, které odrážejí tyto prvky v daném časovém období životnosti majetku. State Highway Commission v. Tubbs, 147 Mont. 296, 411 P.2d 739, 744. Důsledný postupný proces oceňování hmotných investičních majetků a rozvrhování nákladů na ně během odhadnuté životnosti základního prostředku, aby byl porovnán náklad proti výnosům. Coca—Cola Bottling Co. of Baltimore v. U.S., 203 Ct. Cl. 18, 487 F.2d 528, 534. Odpisový náklad zaznamenaný na daňovém přiznání právnické osoby se může lišit od odpisového nákladu, který je uveden v jejích finančních výkazech. Právnická osoba obvykle používá ve svém daňovém přiznání metodu zrychleného odpisování z důvodu větších odpisů v počátečních letech a metodu lineárního odpisu ve svých finančních výkazech. Pokud jde o *nehmotná aktiva* (intangible assets), *viz* Amortization. Pokud jde o přírodní zdroje, *viz* Depletion. *Viz také* Accelerated Cost Recovery System; Accrued depreciation; Annual depreciation; Asset Depreciation Range; Recapture of depreciation; Useful life.

Odpisové metody

Accelerated depreciation. Zrychlený odpis. Různé odpisové metody, které dávají větší odpisy v počátečních letech života hmotného investičního statku než metoda lineárního odpisu. Příklady obsahují dvojitou odpisovou metodu s klesajícím zůstatkem a metodu SYD (Sum—of the years digits method) *Accrued depreciation. Viz* Accrued depreciation a *Accumulated depreciation, níže.*

Accumulated depreciation. Akumulovaný odpis. Celkový odpis vykazovaný u investičního statku. V rozvaze odráží akumulovaný odpis účetní hodnotu investičního statku. *Viz také* Accrued depreciation.

Declining balance method. Metoda klesajícího odpisu. Podle metody klesajícího odpisu se roční částka odpisu vypočítává vynásobením pořizovací hodnoty investičního statku jednotnou sazbou,až do dvojité sazby přímého odpisu nebo do 150 procent, což je možné.

Double declining method. Dvojitá odpisová metoda s klesajícím zůstatkem. Rozložení pořizovací hodnoty investičního statku v čase odčítáním v každém období dvojnásobné procentní sazby zjištěné lineární odpisovou metodou a aplikací této dvojnásobné procentní sazby u neamortizovaného zůstatku, který je na začátku každého účetního období. Při výpočtu se nepoužívá zůstatková hodnota.

Replacement cost method. Metoda reprodukčních nákladů. Amortizace nebo odpis investičního statku, při které je hodnota stanovena v mezích reprodukčních nákladů.

Sinking fund method. Metoda umořovacího fondu. Proces obnovení hodnoty investičního statku vytvořením umořovacího fondu.

Straight—line method. Metoda přímých odpisů. Při metodě přímých odpisů se nejdříve určí pořizovací cena nebo jiná základna (*např.*poctivá tržní hodnota v případě darovaných investičních statků) investičního statku, minus jeho odhadovaná zůstatková hodnota, bude-li jaká; pak je tento obnos odpisován ve stejných částkách v období odhadované životnosti investičního statku. Vzít počáteční hodnotu investičního statku, odečíst očekávanou zůstatkovou hodnotu v čase, kdy se očekává, že bude vyřazen, a rozvrhnout rozdíl do stejných splátek za jednotku času pro období odhadovaného života investičního statku.

Sum—of—the—years' digits method. Metoda součtu číslic roků. Podle této metody je roční odpisová částka vypočítána vynásobením odpisové základny (pořizovací minus zůstatková cena) stále klesajícím zlomkem. Čitatel tohoto zlomku je představován zbývajícími roky životnosti investičního statku na počátku každého roku a jmenovatel je vždy reprezentován součtem číslic životnosti v čase jeho nabytí.

Unit method. Jednotková metoda. Používaná odpisová nebo amortizační metoda, při které je investiční statek odpisován v přímém vztahu k produktivitě investičního statku. Pořizovací cena statku se dělí očekávaným celkovým počtem jednotek, které by měly být vyrobeny. Tato cena za jednotku se pak násobí počtem jednotek prodaných během roku a výsledkem je odpisový nebo amortizační náklad v roce.

Depreciation reserve. Odpisová reserva. Konto vedené v účetnictví např. organizace, poskytující veřejné služby, k vyrovnání znehodnocení majetku způsobeného časem a užíváním.Nepředstavuje skutečný odpis jejích majetků, který musí být odečten od nových reprodukčních nákladů, aby byla zjištěna současná hodnota pro daňové účely, ale pouze to, co pozorování a zkušenost předpokládá, že se pravděpodobně opětovně stane s rozdílem. Při zdaňování, kdy zisk je realizován na použití veřejného majetku, musí být zisk vykázán jako obyčejný příjem, ne kapitálový zisk, a to ve výši odpisu předtím odpočítaného jako srážka. I.R.C. §§ 1245, 1250 (Zákoník o vnitřních daních).

Depredation. Drancování. Akt plundrování, plenění či drancování. Deal v. U.S., 277, 47 S. Ct., 613, 615, 71 L. Ed. 1045.

Ve francouzském právu plenění, zničení nebo vyrabování zboží, zvláště nemovitého majetku zesnulého.

Depression. Deprese. Období hospodářských obtíží; obvykle provázené špatnými obchodními podmínkami a vysokou nezaměstnaností. McCuiston v. Haggard, 21 Tenn. App. 277, 109 S.W.2d 413. Ostrý pokles celkové obchodní aktivity, který přetrvává po dosti dlouhé časové období. V ekonomickém jazyce „deprese" je obtížnější než „recese".

Slabé místo či díra.

Mentální syndrom, projevující se pocitem méněcennosti, sebepodceňováním, melancholií a pocity viny.

Depresive reaction. Depresivní reakce. Mentální či emocionální stav, urychlený některými externími faktory a projevující se pocitem viny, sebepodceňováním, psychomotorickým zpožděním anebo pocitem méněcennosti; obecně považovaná za neurózu.

Deprivation. Zbavení něčeho. Zabavení nebo konfiskace; jako např. zbavení ústavního práva, nebo vyvlastnění soukromého majetku státem bez náležitého zákonného postupu (*tj.* bez spravedlivé náhrady). *Viz také* Deprivation of property.

Deprivation of property. Odnětí majetku. Záruka náležitého právního postupu (due process), který je nedodržen, když stát zabírá soukromý majetek bez spravedlivé náhrady, ledaže tak činí za mimořádných okolností z policejní moci, ačkoli pro odnětí majetku se nevyžaduje skutečné fyzické odnětí pro soukromý nebo veřejný účel. Dokonce i dočasné odnětí majetku vytváří „odnětí" ve významu Čtrnáctého dodatku k Ústavě Spojených států Remm v. Landrieu, D. C. La., 418 F. Supp. 542, 545. *Viz* Condemnation; Eminent domain; Expropriation; Just compensation; Taking.

Deprive. Zbavit něčeho. Tak jak je použito v zákoně zakazujícím přijímání kradeného majetku, znamená toto slovo permanentně zadržovat vlastníkův majetek nebo bránit mu, aby ho užíval či s ním disponoval, a to způsobem, který činí znovunabytí majetku vlastníkem nepravděpodobným. State v. Freeman, Mo. App., 667 S.W.2d 443, 446. *Viz* Deprive permanently.

Deprive permanently. Odejmout trvale. Zbavit něčeho natrvalo. „Odejmout trvale" znamená: (a) odejmout vlastníkovi držbu, zbavit ho práva majetku užívat nebo mít prospěch z něj, bez úmyslu majetek vrátit; nebo (b) zadržovat majetek bez úmyslu ho vrátit nebo s úmyslem vrátit ho majiteli jen tehdy, když ho koupí nebo si ho pronajme, nebo zaplatí odměnu nebo jinou náhradu za jeho vrácení; nebo (c) prodat, dát do zástavy nebo jinak disponovat s jakýmkoli právem k majetku nebo ho vystavit nároku jiné osoby než je vlastník.

De procedendo ad judicium. Starý anglický writ vydávaný kancléřským soudem a nařizující soudcům jakéhokoli soudu, aby přistoupili k rozhodnutí věci. 3 Bl. Comm. 109.

Deprogramming. Odprogramování. Tak jak se toto slovo dnes používá, je to proces, při kterém jsou jednotlivci, kteří jsou členy určitých náboženských skupin, podrobováni systému mytí mozků či kontroly

mysli ve snaze odvrátit je od jejich náboženských názorů. Baer v. Baer, D. C. Cal., 450 F. Supp. 481, 485.

De proprietate probanda. Příkaz k prokázání majetku. Starý anglický writ adresovaný šerifovi, aby se informoval o majetku nebo zabaveném zboží v případě, kdy obžalovaný v žalobě o navrácení neprávem odňaté věci majetek nárokuje. 3 Bl. Comm. 148.

Deputize. Delegovat Jmenovat zástupce; jmenovat nebo pověřit někoho, aby jednal jako zástupce nějakého úředníka. V obecném významu termín označuje zmocnění jedné osoby, aby jednala za druhou v jakémkoli postavení nebo vztahu; v právu je to však skoro vždy omezeno na pověření někoho, aby jednal za zákonem stanoveného úředníka (funkcionáře).

Deputy. Zástupce; náhradník. Osoba náležitě zmocněná příslušným funkcionářem k výkonu některé z funkcí nebo všech funkcí, příslušejících k úřadu v postavení funkcionáře, a místo něho. Osoba pověřená zastupovat druhého s mocí jednat za něj jeho jménem či v jeho zájmu. Zástupce druhého zmocněný jednat za něj jeho jménem a v jeho zájmu ve všech věcech, ve kterých může jednat šéf (principal). Williams v. Ferrentino, Fla. App., 199 So.2d 504, 511.

Deputy consul. Viz Consul.

Deputy sheriff. Zástupce šerifa. Osoba pověřená jednat ve funkci a místo šerifa v záležitostech jeho úřadu. *Generální* (general) zástupce (často nazývaný „podšerif") je osoba, která mocí svého pověření má pravomoc vykonávat všechny běžné povinnosti šerifova úřadu, a která je vykonává bez nějakého zvláštního pověření od svého šéfa. *Zvláštní* (special) zástupce, který je úředníkem *pro hac vice*, je osoba pověřená pro zvláštní příležitost nebo zvláštní službu, jako např. splnit určitý příkaz nebo asistovat při udržování klidu, kdy se čekají nepokoje nebo srocení, nebo kdy k nim dochází. Jedná na základě specifického a ne generálního pověření a má specifickou a ne generální pravomoc.

Deputy steward. Zastupující správce panství. V anglickém právu mohl správce panství delegovat nebo pověřit druhého, aby vedl soudní spor, a všechny akty, které pověřený v takto vedeném sporu učinil, byly stejně legální, jako kdyby je učinil hlavní správce osobně. Podsprávce nebo zástupce mohl tak pověřit jinou osobu jako podzástupce, *pro hac vice*, aby místo něj vedla soudní spor; taková omezená pravomoc nebyla v rozporu s pravidlem *delegatus non potest delegare* — kdo byl sám delegován, nemůže delegovat.

Special deputy. Zvláštní zástupce. Osoba pověřená nějakou speciální funkcí či mocí funkcionáře či osoby, kterým či kterou je pověřen. *Viz také Deputy sheriff výše.*

De quarantina habenda. O dání do karantény. V common law writ, podle něhož vdova daná do karantény může žalovat dědice nebo jiné osoby za to, že ji vypudil(y) z vlastnictví. Zdá se, že to bylo zkrácené řízení a žádalo šerifa, aby ji do vlastnictví urychleně vrátil, nebrání-li tomu vážné důvody.

De quibus sur disseisin. Starodávný writ k ujmutí se držby.

De quo and **de quibus.** O kom nebo o kterých. Formální slova v obyčejném, pečetí neopatřeném writu k ujmutí se držby, podle nichž byl writ k ujmutí se držby nazýván „in the *quo*" — „pro *koho*" nebo „in the *quibus*" — „pro *které*".

De quota litis. V civilním právu smlouva, podle níž osoba, která má obtížně uplatnitelný nárok, souhlasí s druhým, aby dal díl sporné částky, aby si tak zajistila jeho služby k získání zbytku.

Deraign. Dokázat; obhájit; vyvrátit tvrzení.

Derangement. *Viz* Insanity.

De raptu virginum. O únosu panen. Název odvolání, jehož se dříve v Anglii užívalo v případech únosu.

De rationabilibus divisis. O rozumných (přijatelných) hranicích. Writ ke stanovení přijatelných hranic. Writ, který ukládá dát do pořádku hranice mezi pozemky osob v různých městech v případě, kdy jedna tvrdí, že došlo k neoprávněnému zásahu do jejích práv.

De rationabili parte bonorum. O rozumné (přiměřené) části majetku. Writ vydaný vdově (a dětem) zemřelého proti vykonavatelům jeho poslední vůle a přikazující navrátit třetinu majetku zemřelého po zaplacení jeho dluhů nebo poskytnout za jeho přiměřenou část náhradu. 2 Bl. Comm. 492.

Derecho. Ve španělském právu právo. *Derecho común,* common law. Nazývá se tak civilní (kontinentální) právo. *Derechos*, práva; oprávnění. Konkrétně také poplatek uložený za zboží nebo potraviny nebo za osoby nebo pozemky formou daně nebo kontribuce (contribution).

De recordo et processu mittendis. O postoupení zápisu a soudního protokolu. Writ postoupit záznam a protokol o soudním řízení v nějaké věci vyššímu soudu; druh writ of error *(viz tam).*

De recto. O právu. *Viz* Writ of right.

De recto de advocatione. Writ týkající se práva obsazovat církevní úřad (writ of right of advowson). Starý anglický writ vydaný pro osobu, která měla v neomezeném vlastnictví pro sebe a své dědice nemovitý majetek s právem obsazovat církevní úřad, jestliže jí v uplatnění tohoto práva byly kladeny překážky. Zrušeno St. 3 & 4 Wm. IV, c. 27.

De recto de rationabili parte. Writ o právu na přiměřenou část. Starý anglický writ, adresovaný pokrevným příbuzným, jako bratrům, na které přešlo rovným dílem léno jako dědictví, nebo sestrám či jiným spoludědicům pozemků, v neomezeném vlastnictví v případě, kdy jeden druhého připravil o jeho podíl. Zrušeno St. 3 & 4 Wm. IV, c. 27.

De recto patens. Druh writ of right *(viz tam)*, writ týkající se zcela jasného, zřejmého práva.

De redisseisina. Writ o znovuodnětí držby. Writ v případě, kdy tomu, jemuž na základě rozhodnutí porotního soudu byla odňata držba pozemku, renta nebo obojí apod., byla verdiktem držba atd. vrácena; později mu však byla držba téže půdy, renta nebo obojí odňata tím, kdo mu ji odňal předtím.

Deregistration. Zrušení registrace. Ke zrušení registrace vydavatele cenných papírů dochází, když počet držitelů cenných papírů vydavatele, registrovaného podle oddílu 12 Securities Exchange Act z r. 1934 (Zákon o burze cenných papírů), poklesl k bodu, kde registrace se nadále nevyžaduje. *Viz také* Delisting; Registered corporation.

Deregulation. Deregulace. Omezení státní regulace podnikání v zájmu volnějšího (svobodnějšího) trhu a konkurence.

Derelict. Opuštěný, odhozený. Movitý majetek, který vlastník opustil nebo odhodil způsobem, jímž naznačuje, že nezamýšlí dělat si na něj nadále nároky.

Půda, která není obdělávána poté, co voda, která po ní dříve tekla, ustoupila. *Viz* Dereliction.

Plavidlo nebo loď, které byly nalezeny na moři zcela opuštěné bez naděje, že budou objeveny nebo že se k nim vrátí kapitán nebo posádka, buď jako výsledek ztroskotání, nehody, nutnosti nebo dobrovolného opuštění. Když loď, aniž byla opuštěna, není nadále pod kontrolou či řízením těch, kteří jsou na palubě (např. kdy část posádky je mrtva a zbytek je fyzicky a mentálně neschopen postarat se o vlastní bezpečnost), se říká, že je *quasi derelict* — kvaziopuštěná. Když posádka opustila svou loď dočasně s úmyslem se vrátit a znovu se ujmout držení lodi, není loď přesně vzato opuštěna, ale lze o ní hovořit jako o „kvaziopuštěné".

Dereliction. Získání půdy v důsledku ústupu vody, vysušení. Získání půdy v důsledku poklesu hladiny moře, řeky nebo proudu pod obvyklou úroveň; opak k *alluvion* — zaplavení — *(viz tam).* Mexico Beach Corp. v. St. Joe Paper Co., 97 So.2d 708, 710. Také půda, která vyschla v důsledku toho, že vodní proud nepozorovaně jeden břeh opustil a druhý vytvořil. „Opuštění" (dereliction) nebo „vzdání se" majetku na moři, jakož i na zemi, vyžaduje úmysl opustit (vzdát se) a vnější zásah. The No.105, C.C.A. Fla., 97 F.2d 425, 426. *Viz také* Accretion; Avulsion; Reliction.

V civilním právu dobrovolné opuštění majetku vlastníkem, bez naděje nebo úmyslu jej mít znovu v držbě.

De reparatione facienda. O potřebě provést opravu. Writ, pomocí něhož se jeden ze společných držitelů snaží přimět druhého, aby pomohl při opravě majetku ve společné držbě.

De rescussu. O záchraně, vysvobození, opětném navrácení. Writ k vysvobození. Writ, který ukládá, aby dobytek, který někdo zabavil, byl vrácen, a aby osoby, které někdo zajal, byly propuštěny na svobodu.

De retorno habendo. O navrácení drženého. Termín, jímž se označuje rozsudek ve prospěch obžalovaného v žalobě o navrácení neprávem odňaté věci (replevin); rozsudek mu dává právo na vrácení neprávem odňaté věci; označuje se jím rovněž writ, kterým se tento rozsudek vykonává. 3 Bl. Comm 149. Také se tak označují záruky dané žalobcem při zahájení řízení.

D.E.R.I.C. Zkratka používaná pro *De ea re ita censuere* (v této věci bylo rozhodnuto takto) při zapisování dekretů římského senátu.

De rien culpable. Pr. Fr. Ničím nevinen. Nevinen.

Derivative. Odvozený. Derivovaný. Druhotný. Pocházející od druhého; vzatý z něčeho předcházejícího; sekundární. To, co nemá původ v sobě samém, ale vděčí za svou existenci něčemu předcházejícímu. Cokoli získané nebo odvozené od něčeho jiného.

Derivative action. Odvozená žaloba. Žaloba akcionáře, aby podpořil věc společnosti žalobou. Společnost je nezbytnou stranou a vynesené rozhodnutí je rozsudkem proti třetí osobě ve prospěch společnosti. Price v. Gurney, Ohio, 324 U.S. 100, 65 S. Ct. 513, 516, 89 L. Ed. 766. Žaloba je žalobou odvozenou, když je založena na prvotním právu společnosti, ale je uplatňována v její prospěch akcionářem, jelikož společnost úmyslně jinak na základě prvotního práva nejednala. Lehrman v. Godebaux Sugars, 207 Misc. 314, 138 N.Y.S.2d 163, 168. Řízení před federálními soudy o takových žalobách je upraveno Fed. R. Civil P. 23.1 (Federální pravidla pro civilní řízení). Většina států USA má, pokud jde o takové žaloby, podobná procesní pravidla nebo zákony.

Termín je také používán ve vztahu k žalobám založeným na poškození druhého; *např.* žaloba, kterou podává manžel proti třetí osobě pro ztrátu manželského společenství v důsledku zranění ženy. *Viz* Consortium; *také Derivative liability.*

Derivative contraband. Odvozený kontraband. Věci po jiné stránce nijak nelegální, ale které jsou zabaveny vzhledem k účelu, pro který jsou určeny. Kane v. McDaniel, D. C. Ky., 407 F. Supp. 1239, 1242.

Derivative conveyances. Odvozené převody. Převody, které předpokládají nějaký druhý precedentní převod a slouží pouze k rozšíření, potvrzení, úpravě, omezení, obnovení nebo postoupení zájmu uznaného původním převodem. Jsou to postupy (releases), potvrzení (confirmations), odstoupení (surrenders), cese (assignments), a anulace (defeasances). 2 Bl. Comm. 324.

Derivative evidence. Odvozený důkaz. Důkaz, který je odvozen od jiného důkazu ilegálně získaného je nepřípustný, k vůli prvotní skvrně.

Derivative jurisdiction doctrine. Doktrína odvozené jurisdikce. Podle této doktríny není možné případ řádně předat, pokud podléhá jurisdikci soudu státu, z kterého je přesouván. Harvey v. Price, D. C. Ill., 603 F. Supp. 1205, 1207.

Derivative liability. Odvozený závazek. Jsou dvě odlišné kategorie „odvozeného závazku": v první kategorii je žaloba, kterou žalobce může podat, aby napravil křivdu způsobenou někomu jinému; v druhé kategorii je to žaloba, kterou žalobce může podat, aby napravil křivdu způsobenou jemu samému, která je přímo způsobena křivdou způsobenou někomu jinému. Garfield v. U.S., D. C. Wis., 297 F. Supp. 891, 900. *Viz také* Derivate action; Vicarious liability.

Derivative suit. *Viz* Derivative action.

Derivative title. Odvozený právní nárok. Princip common law, opětovně kodifikovaný v U.C.C., že ten, na koho se majetek převádí, získává pouze ta práva, která k němu měl převodce.

Derivative tort. Odvozené ručení za škodu, způsobenou úmyslným porušením práva. Ručení za škodu, způsobenou úmyslným porušením práva zástupcem, může být uplatňováno na šéfovi; v tomto rozsahu je šéfovo ručení odvozené. *Viz také* Derivative liability; Vicarious liability.

Derivative work. Odvozené dílo. Podle autorského práva dílo založené na již dříve existujícím díle, jako je např. překlad, hudební aranžmá, beletrizace, filmová verze, zkrácení nebo jakákoli jiná forma, do které může být dílo přepracováno, přeměněno nebo adaptováno, je dílo odvozené. Pouze držitel autorského práva na základní dílo (nebo někdo jednající s jeho souhlasem) může vytvořit odvozené dílo. Vytvoření takového díla jakoukoli jinou stranou je porušením autorského práva. Viz Copyright Act, 17 U.S.C.A. § 101. (Anotovaný zákoník USA.)

Derive. Odvodit. Obdržet ze zvláštního zdroje či pramene. Crews v. Commissioner of Internal Revenue, C.C.A. 10, 89 F.2d 412, 416. Postoupit z vlastnictví, oddělit od kapitálu, ať investovaného nebo používaného, a od toho,

který má přijít, u plátce daně přijímat nebo čerpat pro svou vlastní potřebu, užitek a volné nakládání. Staples v. United States, D. C. Pa., 21 F. Supp. 737, 739.

Derived. Odvozené, získané či obdržené ze specifikovaného zdroje.

Derogation. Derogace. Částečné zrušení zákona následným aktem, který omezuje jeho dosah nebo oslabuje jeho použitelnost a sílu. Odlišné od *abrogation, (odstranění, zrušení)*, které znamená zrušení a anulování zákona jako celku.

Derogation from grant. Omezení převodu. Opatření ve smlouvě o převodu, takové jako je smlouva o převodu vlastnického práva k majetku, která převod omezuje, či působí proti němu samému.

Derogatory clause. Derogační klausule. V závěti je to výrok nebo tajný znak, vložený zůstavitelem, který zná jen on, s podmínkou, že žádná závěť, kterou by mohl udělat později, nebude platná, pokud tato klausule tam nebude vložena slovo za slovem. To se dělá jako obranné opatření proti pozdějším závětím, které byly vynuceny násilím nebo byly získány jiným nečistým způsobem. Takové opatření je anomální.

Derogatur legi, cum pars detrahitur; abrogatur legi, cum prorsus tollitur. Derogovat zákon znamená zrušit jeho část; abrogovat zákon znamená zrušit ho jako celek.

Desafuero. Ve španělském právu neregulérní jednání, spáchané porušením práva, zvyku nebo rozumu.

De salva gardia. Ochranný list poskytnutý cizincům, kteří usilovali o svá práva u anglických soudů a obávali se násilí nebo zranění a poškození jejich osob a majetku.

De salvo conductu. Writ zaručující bezpečný doprovod.

Desamortizacion. V mexickém právu se pod *desamortizacion* majetku rozumí jeho vyjmutí z mrtvé ruky; tj. jeho vynětí z moci (pokud byla) církevních nebo civilních společností. Termín nemá v angličtině ekvivalent.

De sa vie. Pr. Fr. Sám, resp. sám za sebe; rozdílné od *pour autre vie,* za někoho jiného.

De scaccario. O státní pokladně. Název zákona, vydaného v padesátém prvním roce panování Jindřicha III.

Descend. Přecházet děděním, např. když nemovitý majetek přechází ze zákona na dědice smrtí předka. Termín, jak je používán v některých zákonech, zahrnuje nabytí odkazem. Cordon v. Gregg, 164 Or. 306, 101 P.2d 414, 415. Přecházet z generace na generaci. Přejít nebo postoupit; často používáno jako označení převodu, postoupení. Při použití v závětích je často považován za všeobecný výraz ekvivalentní slovům „přejít na někoho" (go to) nebo „náležet někomu" (belong to) a jako označení postoupení právního nároku silou vůle spíše než zákona. *Viz* Descent.

Descendant or **descendent.** Potomek. Osoby, které jsou pokrevními potomky předka. Termín znamená ty, kdo pocházejí od druhého, osoby, které pocházejí z těla druhého, jako dítě nebo potomek do nejvzdálenějšího stupně; je to opak předků. Basset v. Merlin, Inc., Fla. App., 304 So.2d 543, 544. V množném čísle termín znamená potomstvo, potomky či příští generace všeobecně. Také všechny ty, na které přechází nemovitý majetek, ať už v přímé nebo vedlejší linii, při úmrtí bez závěti. *Viz* Descent.

Lineal descendant. Přímý potomek. Osoba, která je v rodové linii předka. Termín může zahrnovat i adoptované dítě.

Descender. Dědický nápad; v rámci dědického nápadu. *Viz* Formedon.

Descendibility of future interests. Převoditelnost budoucích nároků děděním. Právní způsobilost budoucího nároku, jako je např. nárok na budoucí držbu, nebo nárok na výkon nějakého rozhodnutí přecházet po smrti držitele děděním.

Descendible. Dědičný. Schopný přejít na základě dědické posloupnosti, schopný být zděděn či převeden odkazem (mluveno o nemovitostech, právních nárocích, úřadech a jiném majetku).

Descent. Dědický nápad. Dědická posloupnost. Převoditelnost vlastnictví nemovitého majetku děděním nebo jakýmkoli zákonným aktem na rozdíl od „nákupu" (purchase). Titul na základě dědické posloupnosti je titul, kterým někdo po smrti druhého získává jeho nemovitý majetek, jako jeho zákonný dědic. 2 Bl. Comm. 201. Nárok na dědictví je ve všech případech nazýván dědická posloupnost, ačkoliv v zákonech je někdy nárok vztahován k předkovi. Dělení nemovitého majetku zůstaveného bez závěti mezi osobami zákonně k tomu oprávněnými.

Viz také Per capita; Per stirpes.

Klasifikace

Je dvojí posloupnost, *přímá* (lineal) a *vedlejší* (collateral). Přímá posloupnost je posloupnost v přímé linii, jako od otce nebo dědečka k synovi či vnukovi. Vedlejší posloupnost je posloupnost ve vedlejší či nepřímé linii, tj. nahoru ke společnému předkovi a pak dolů od něj, jako od bratra k bratrovi nebo mezi bratranci a sestřenicemi. Rozeznávají se také posloupnosti *zprostředkované* (mediate) a *nezprostředkované* (immediate). Ale tyto termíny jsou používány v různých významech. Může jít o zprostředkovannou nebo nezprostředkovanou posloupnost nemovitého majetku nebo práva; nebo může být zprostředkovaná nebo nezprostředkovaná se zřetelem ke zprostředkovatelnosti nebo nezprostředkovatelnosti rodokmenu či krevního příbuzenství. Tak posloupnost od dědečka, který zemře jako držitel, k vnukovi, jehož otec je mrtvý, nebo od strýce k synovci, když strýcův bratr je mrtvý, je v dřívějším smyslu, podle práva, nezprostředkovaná posloupnost, ačkoli jedna je vedlejší a druhá přímá, poněvadž dědic je v pozici *per — (skrze)* a ne *per a cui — (skrze a komu).* Z druhé strany s odvoláním na linii rodokmenu či krevního příbuzenství je posloupnost často označována za nezprostředkovanou, když předek, od kterého strana odvozuje svou krev, je nezprostředkovaný, bez jakéhokoli prostředkujícího článku nebo stupňů; a za zprostředkovanou, jestliže spřízněnost je od něj odvozována *mediante altero,* od jiného předka mezi ně vloženého. Tak posloupnost v liniích od otce k synovi je v tomto smyslu nezprostředkovaná, ale posloupnost od dědečka k vnukovi, když otec je mrtvý, nebo od strýce k synovci, když strýcův bratr je mrtvý, je považována za zprostředkovanou; otec a bratr v těchto pozdějších případech jsou, jak je to nazýváno, *medium deferens* — prostředkujícím článkem — posloupnosti nebo pokrevního příbuzenství.

Posloupnost byla v římském právu označována termínem *„successio"* — nástupnictví, který byl také používán Bractonem, a z něhož bylo odvozeno slovo *succession* ze skotské a francouzké jurisprudence.

Linie dědické posloupnosti

Pořadí nebo sled osob, které pocházely jedna od druhé anebo všichni od jednoho společného předka, považovaných za zařazené do linie posloupnosti v pořadí podle jejich narození, linie, která ukazuje spojení všech pokrevních příbuzných.

Collateral line. Vedlejší linie. Linie posloupnosti, která spojuje osoby, které nejsou přímo spřízněné jedna s druhou jako předkové či potomci, ale jejichž příbuzenský vztah spočívá na společné posloupnosti od téhož předka.

Direct line. Přímá linie. Linie posloupnosti, vytyčená pouze těmi osobami, které jsou spřízněny jedna s druhou přímo, jako předkové nebo potomci.

Maternal line. Mateřská linie. Linie posloupnosti či spřízněnosti, která je vytýčena matkou mladšího.

Paternal line. Otcovská linie. Podobná linie posloupnosti vytyčená otcem.

Descent cast. Šťastná okolnost posloupnosti. Připadnutí nemovitosti dědici po smrti předka, který nezanechal závěť.

Jiné jméno pro to, co se dříve nazývalo „posloupnost, která odepírá přístup" (descent which tolls entry). Případ, kdy osoba nabyla půdu odnětím držby jinému, znehodnocením nebo neoprávněným rušením držby a zemřela jako její držitel; dědický nápad na ni jeho dědici odebírá či odepírá skutečnému vlastníkovi právo držby, takže půdu může znovu nabýt jen žalobou.

Describe. Popsat, vyprávět, vyjádřit, vysvětlit, uvést, uvést do vztahu, líčit, zobrazit, načrtnout, namalovat; náčrtek. O půdě, uvést míry a hranice pozemku.

Description. Znázornění nebo popis jednotlivého předmětu výčtem jeho charakteristických vlastností a kvalit.

Písemné vyčíslení položek tvořících nemovitý majetek nebo jeho stavu nebo oprávnění nebo dokumentů; podobné inventuře, ale s větším zpracováním do podrobností a bez zahrnutí myšlenky o odhadu.

Přesná písemná zpráva o nějakém předmětu, mechanickém vynálezu nebo procesu, který je předmětem žádosti o patent.

Metoda, jak poukázat na jednotlivou osobu děláním narážek na její vztah k nějaké druhé osobě nebo na její charakter jako úředníka, svěřenského správce,správce pozůstalosti, atd.

Ta část převodu (cese), oznámení prodeje, atd., která identifikuje pozemek či budovu, resp. pozemky a budovy, které mají být prodány.

Poctivé a srozumitelně podané vylíčení hlavních rysů navrhovaného zákona, takže mu mohou porozumět osoby oprávněné k hlasování. Sawyer Stores v. Mitchell, 103 Mont. 148, 62 P.2d 342, 348.

Ta část přísežného prohlášení (affidavit) pro rozkaz k domovní prohlídce, která popisuje místo, které má být prohledáno.

Pro popis podezření z trestního činu, *viz* Lineup.

Viz také Identification.

Descriptio personae. Lat. Popis osoby. Tím je myšleno slovo nebo věta, užité pouze k tomu, aby identifikovaly nebo ukázaly na osobu, které se to týká, a ne jako náznak toho, že jazyk, který ve spojení s tím byl použit, byl na ni aplikován pouze úředně nebo odborně, což by se mohlo z použitého slova zdát. Forrester v. Cantley, 227 Mo. App.325, 51 S.W.2d 550, 551.

V závětích se někdy stává, že slovo dědic je používáno jako *descriptio personae.* Odkázat „nejstaršímu synovi" osoby A by bylo určení osoby.

Descriptive. Popisný. Obsahující popis; sloužící k popisu nebo usilující popsat; mající schopnost vystihnout. Sawyer Stores v. Mitchell, 103 Mont. 148, 62 P.2d 342, 348. *Viz také* Identifikace.

Descriptive mark. Popisná značka. Obchodní značka, která pouze popisuje, zboží, pro které je udělena. Popisná značka bude chráněna nebo registrovatelná jenom když uživatel může prokázat druhotný význam. *Viz také* Secondary meaning.

Jestliže obchodní značka poskytuje informaci přímo, je „popisná"; jestliže symbolizuje nějakou myšlenku, která spojena se zbožím vyžaduje určitou představivost, je „sugestivní"; poskytnutá informace se může týkat charakteristiky výrobku, kvality nebo složky, kterou obsahuje Union Carbide Corp. v. Ever—Ready, Inc., C. A. Ill., 531 F.2d 366, 378.

Descriptive term. *Viz* Descriptive mark.

De scutagio habendo. Příkaz k zaplacení poplatku lennímu pánovi místo osobní služby nebo odbytného za manskou vojenskou službu (escuage nebo scutage). Příkaz, který byl za starodávna vydáván proti nájemcům v rytířské službě, aby je přinutil sloužit v královských válkách nebo poslat náhradníky nebo platit poplatek lennímu pánovi místo osobní služby; tj. peněžní obnos. Tentýž příkaz byl vydán osobě, která již sloužila v královské armádě, nebo platila místo toho odstupné, proti těm, kdo ji drželi v rytířské službě, aby jí byl její poplatek (odbytné) vrácen.

De se bene gerendo. Aby se dobře choval.

Desecrate. Znesvětit. Porušit posvátnost, zneuctít nebo opovržlivě použít. Urážka spočívá v zohyždění, poškození, poskvrnění nebo v jiném fyzickém špatném zacházení, o kterém aktér ví, že těžce urazí jemnocit osob, které si jeho jednání pravděpodobně povšimnou nebo které na ně přijdou. Model Penal Code, § 250.9 (Vzorový trestní zákoník). *Viz také* Deface; Defile; Flag desecration.

De secta ad molendinum. Od sporu do mlýna. Starý anglický writ vydaný proto, aby donutil osobu pokračovat v její obvyklé činnosti (mletí) ve mlýně. 3 Bl. Comm. 285.

Desegregation. Zrušení rasové segregace. Writ vylučující barvu člověka jako základ pro diskvalifikaci navštěvovat školu podle jeho výběru nebo pracovat v takovém místě, které si zvolí. *Viz* Brown decision; Discrimination.

Desert. Opustit. Odejít nebo opustit s úmyslem způsobit trvalé odloučení; úplně opustit; vzdát se. Je to svou povahou v podstatě úmyslné.

Desertion. Opuštění. Zběhnutí. Akt, kterým se osoba něčeho vzdává a bez ospravedlnění nebo neoprávněně opouští místo nebo stav, sociální a rodinný život, zříkajíc se své odpovědnosti a unikajíc svým povinnostem. Úmyslné opuštění zaměstnání nebo povinnosti při porušení zákonného nebo morálního závazku.

Trestným opuštěním (criminal desertion) je opuštění manžela nebo manželky nebo úmyslné opomenutí bez spravedlivé příčiny postarat se o péči, ochranu nebo podporu manžela či manželky, který(á) je ve špatném zdravotním stavu nebo v nuzných poměrech.

Viz také Abandonment; Desertion and non—support; Non—support.

Adoption. Osvojení. Jak je užito v zákoně, který stanoví, že rodičovský souhlas k adopci není požadován, jestliže rodič úmyslně dítě opustil (deserted); toto slovo jasně ukazuje pevný úmysl vyhnout se všem rodičovským povinnostem a právům nebo opustit je či se jich zříci. Moody v. Voorhies, 257 Or. 105, 475 P.2d 579, 581.

Constructive desertion. Odvozené, vyprovokované opuštění. Vzniká tam, kde existující společné domácnosti muže a ženy je učiněn konec špatným chováním jedné ze stran, za předpokladu, že takové špatné chování je samo o sobě důvodem pro rozvod. Například kde jeden z manželů slovy, postoji, vystupováním a chováním vytváří nesnesitelný stav, který nutí druhého odejít ze společné domácnosti do jiné, pokojnější. West v. West, 264 Ky. 826, 95 S.W.2d 789, 790.

Divorce law. Rozvodové právo. Důvodem k rozvodu je skutečné opuštění nebo přerušení manželského spolužití některou ze stran a vzdání se nebo odmítání povinností a závazků ze svazku vyplývajících, s úmyslem odejít či úplně opustit a nevrátit se nebo znovu nezačít manželské vztahy, k němuž došlo bez zákonného důvodu, vyplývajícího z dohody nebo špatného chování druhé strany. Základní složkou „opuštění" jako porušení norem trestního práva a jako důvodu k rozvodu je dobrovolné, úmyslné opuštění jedné strany druhou, bez příčiny či ospravedlnění a bez souhlasu opuštěné strany. *Viz také Constructive desertion, výše* a Desertion and non—support.

Maritime law. Námořní právo. Akt, kterým námořník opouští a zanechává jejímu osudu loď, na které byl zaměstnán, aby vykonal cestu, a to před ukončením cesty a bez dovolení. Opuštěním není v námořním právu míněno pouhé neoprávněné opuštění lodi bez dovolení, ale neoprávněné opuštění lodi s úmyslem nevrátit se do služeb na ní, či jak je to často vyjadřováno *animo non revertendi — s úmyslem se nevrátit;* tj. s úmyslem loď opustit. The Cripple Creek, D. C. Pa., 52 F. Supp. 710, 712 (strike); The Youngstown, C.C.A. La., 110 F.2d 968, 970. Opuštění podle zákona umožňujícího zabavení mzdy dezertovaného námořníka spočívá v nepovoleném odhození povinností, neospravedlněným opuštěním lodi s úmyslem se na ni nevrátit, a to před skončením zaměstnání, specifikovaného v článcích smlouvy, kterou podepsal. Petition of Russo, D. C. Cal., 232 F. Supp. 650, 651.

Military law. Vojenské právo. Jakýkoli člen ozbrojených sil, který — (1) bez oprávnění odejde od své jednotky, organizace nebo místa služby a je i nadále nepřítomen s úmyslem zůstat od ní pryč trvale; (2) opustí svou jednotku, organizaci či místo služby s úmyslem vyhnout se riskantní službě nebo důležité služební povinnosti; nebo (3) aniž by byl řádně vyčleněn z jedné z ozbrojených sil, dá se odvést nebo přijme funkci v téže nebo jiné ozbrojené síle, aniž by plně odhalil fakt, že nebyl řádně vyčleněn, nebo vstoupí do jakékoli cizí ozbrojené síly, s výjimkou, kdy je k tomu oprávněn Spojenými státy, je vinen dezercí. Code of Military Justice, 10 U.S.C.A. § 885.

Non—support. Neposkytnutí pomoci. Dezerce je často provázena neposkytnutím pomoci, posily, krytí, zabezpečení, což může být zločinem. *Viz také* Desertion and non—support; Non—support.

Obstinate desertion. Viz Obstinate desertion.

Desertion and non—support. Opuštění a neposkytnutí podpory, resp. výživného. Ačkoliv jak opuštění, tak i neposkytnutí podpory jdou spolu ruku v ruce v mnoha případech, jsou odlišitelné, poněvadž člověk může být vinen opuštěním a nevinen, pokud jde o neposkytnutí podpory. Pravdou je také opak, poněvadž člověk může být vinen úmyslným neposkytnutím podpory, ačkoliv zůstává v manželském domě. *Viz také* Desertion; Non—support.

Deserving. Zasloužilý. Zasloužilý bez ohledu na stav nebo okolnosti. V žádném ze svých významů se toto slovo neomezuje jen na osoby, které potřebují pomoci nebo na předměty, které slouží charitativním účelům.

Deshonra. Ve španělském právu hanba, ostuda; urážka; pomluva.

Design. Projekt, návrh, vzor, výkres; konstrukce, kresba, nárys, náčrt, skica, záměr, cíl, plán. Vytvořit plán nebo schéma něčeho, koncipovat a uspořádat v mysli, naplánovat, vymyslit. Také plán nebo schéma koncipované v mysli a určené pro následné provedení; předběžná koncepce myšlenky, která má být činností dovedena do realizace; konstrukce v souladu s předem vytvořeným plánem. Projekt, myšlenka. Jako odborný termín dávání viditelné formy myšlenkovým koncepcím nebo nápadům.

V důkazu účel nebo záměr, kombinovaný s plánem nebo naznačující plán v mysli.

V patentovém právu nakreslení nebo zobrazení původního plánu nebo koncepce pro nový vzorek, model, tvar nebo sestavu k použití ve výrobních nebo textilních uměleckých řemeslech nebo uměleckých řemeslech sklo a porcelán (především ozdobného a okrasného charakteru). „Projektové patenty" se liší od „užitných patentů", ale rovněž vyžadují uplatnění nápaditého a tvůrčího ducha. Design z hlediska patentového práva je ta charakteristika fyzické podstaty, která pomocí linií, zobrazení, sestavy apod., vzata jako celek, vytváří prostřednictvím zraku představu v mysli pozorovatele. Podstata designu nespočívá jednotlivě v prvcích, ani v jejich způsobu uspořádání, ale v komplexním celku — v tom nedefinovatelném souhrnu, který vzbuzuje v mysli pozorovatele nějaký dojem. Dojmy takto sdělené mohou být složité nebo jednoduché. Ale ať je dojem jakýkoli, je v mysli pozorovatele připojen k pozorovanému předmětu pocit jedinečnosti a zvláštnosti.

Designate. Označit. Naznačit, vybrat, stanovit, jmenovat nebo určit k nějakému účelu nebo úkolu, jako např. určit nějakého důstojníka k velení. Vyznačit a učinit známým; ukázat, jmenovat, označit. New Haven Federation of Teachers v. New Haven Bd. of Ed., 27 Conn. Supp. 298, 237 A.2d 373, 380. *Viz také* Identification.

Designating petition. Jmenovací petice. Prostředek používaný k určení kandidáta pro stranickou nominaci v primárních volbách nebo pro volbu do stranické funkce.

Designatio justiciariorum est e rege; jurisdictio vero ordinaria a lege. Jmenování soudců je věcí krále; jejich jurisdikce je věcí zákona.

Designation. Označení. Dodatek ke jménu, např. titul, povolání, obchod nebo zaměstnání, pro rozlišení jedné osoby od druhé. Popis nebo popisný výraz, kterým je označena osoba nebo věc v závěti, bez použití jména. Také jmenování či ustanovení do konkrétní funkce. Akt ukázání, rozlišení popisnými znaky, nebo pojmenování rozlišovacím názvem. *Viz také* Identification.

Designatio personae. Označení osoby. Popis osoby nebo strany v právním úkonu nebo smlouvě. *Viz také* Descriptio personae.

Designatio unius est exclusio alterius, et expressum facit cessare tacitum. Přesné označení jednoho je vyloučením druhého a to, co je vyjádřeno, likviduje to, co se mlčky předpokládá.

Designed. Navržený. Zamýšlený nebo určený pro konkrétní účel. Způsobilý, připravený, vhodný, přiměřený. Zamýšlený, přizpůsobený nebo jmenovaný. Termín může být použit jako označení špatného záměru se zlým úmyslem.

Designedly. Úmyslně, záměrně, rozmyšleně, po zralé úvaze. Někdy ekvivalent ke slovům „chtěně" (wilfully), „vědomě" (knowingly), „nezákonně" (unlawfully), a „zločinně" (feloniously).

De similibus ad similia eadem ratione procedendum est. V podobných případech třeba postupovat stejným způsobem (*tj.* je přípustno argumentovat analogičností případů).

De similibus idem est judicandum. Ve věcech, jež jsou si podobné, třeba rozhodnout stejně.

Desire. Žádat, vyžadovat. Někdy zmocnit či pověřit. Podle kontextu či okolností může toto slovo znamenat žádost dokonce i požadavek; běžně však znamená si více méně vážně přát.

Termín, je-li použit v závěti ve vztahu ke správě majetku a jeho rozdělení, byl interpretován soudy s rozličnými významovými odstíny, od pouhého vyjádření preference po nedvojsmyslný příkaz. Slovo „desire" může být tak účinné, jako kdyby bylo použito slovo „devise" (odkázat) nebo „bequeath" (zanechat). Drinkard v. Hughes, Tex. Civ. App., 32 S.W.2d 935, 936.

Viz také Intent.

Desistment. Název doktríny, podle které soud při výkladu cizozemské závěti aplikuje ius fori, a to na základě teorie, že zde existuje mezera (hiatus).

Deslinde. Termín používaný ve španělském právu a označující akt, kterým se stanoví hranice nějakého nemovitého majetku nebo části země (státu).

Desmemoriados. Ve španělském právu lidé zbavení paměti.

De son tort. Pr. Fr. Ke své vlastní škodě. *Executor de son tort* je vykonavatelem ke své vlastní škodě. Osoba, která si osobuje právo jednat jako správce pozůstalosti bez jakéhokoli zákonného zmocnění nebo oprávnění a která, tím že do věci zasahuje, se činí do jisté míry odpovědnou jako správce. Jestliže cizí osoba vezme na sebe, že bude jednat jako správce pozůstalosti bez jakéhokoli oprávnění, je v právu nazývána „správcem ke své vlastní škodě", *de son tort.* 2 Bl. Comm. 587.

De son tort demesne. Ke své vlastní škodě. Francouzský ekvivalent latinského rčení *de injuria (viz tam)*, používaný v právnické terminologii.

Despitus. Opovržení. Opovrženíhodná osoba.

Despoil. Oloupit. Zbavit čeho. Toto slovo zahrnuje násilí nebo pokoutní způsoby, kterými je někdo zbavován toho, co vlastní.

Despojar. V mexickém právu posesorní žaloba (žaloba týkající se držby). Jde při ní o znovunabytí držby nemovitého majetku, o kterou byl někdo připraven (*despojado)* někým jiným. *Viz také* Despoil.

Desponsation. Zasnoubení. Akt, kdy se dva lidé sobě zaslibují.

Desponsorio. Ve španělském právu zásnuby; vzájemný příslib manželství.

Despot. Despota. Toto slovo ve svém původním a nejjednodušším významu znamená *svrchovaný pán a vládce*; je to synonymum monarchy, panovníka. Vládce s absolutní mocí a autoritou; v negativním významu, jak se často používá, znamená tyran. U některých národů je „despot" titul dávaný panovníkovi, jako u jiných je dáván titul král.

Despotism. Despotismus. Takové zneužití vlády, kde svrchovaná moc není dělena, ale spočívá cele a neomezeně v rukou jednoho člověka, ať je jeho oficiální titul jakýkoli. Není to vlastně forma vlády. „Despotismus" není přesně synonymní s „autokracií", poněvadž ten v sobě zahrnuje myšlenku tyranie nebo zneužití moci, což není nezbytně naznačeno slovem autokracie. Každý despotismus je autokratický, ne každá autokracie despotická.

Dessaisissement. Zbavení. Ve francouzském právu, je-li někdo prohlášen za bankrotáře, je neprodleně zbaven držby a správy všeho svého majetku; toto zbavení, které se vztahuje na všechna jeho práva, se nazývá „dessaisissement".

De statuto mercatorio. Writ o statutu obchodníka.

De statuto stapulae. Writ o statutu tržiště.

Destination. Určení. Účel, ke kterému je určen nějaký předmět nebo fond. Akt stanovení nebo odložení stranou k nějakému účelu. Pořizovatel závěti dává určení (destination) dědictví, když předepisuje účel, jemuž má toto dědictví sloužit. Místo, do kterého se něco posílá; místo stanovené jako cíl cesty; bod, ke kterému někdo směřuje.

Destination bill. List o místu určení. Místo vydání nákladního listu odesilateli zboží v místě nalodění může přepravce na žádost odesilatele obstarat list, který bude vydán na místě určení nebo na jakémkoli jiném místě určeném v žádosti. Na žádost kohokoli, kdo má vůči přepravci právo kontrolovat zboží na cestě a k odstoupení jakéhokoli nezinkasovaného nákladního listu nebo jiného příjmového dokladu, kryjícího takové zboží, může vydavatel opatřit náhradní list, který bude vydán na jakémkoli místě označeném v žádosti. U.C.C. § 7—305.

Destination contract. Smlouva o místu určení. Smlouva mezi prodávajícím a kupujícím, podle níž riziko nebo ztrátu přebírá v místě určení od prodávajícího kupující. U.C.C. § 2—509(1)(b).

Destination du père de famille. Určení od otce rodiny. Užívání, které vlastník záměrně zřídil k jedné části svého majetku ve prospěch jiné části, které se rovná titulu k věcným a zřejmým služebnostem na ní.

Destitute. V nouzi. Nevlastnící životní potřeby; ve stavu extrémního nedostatku; oloupený; postrádající majetek a zdroje. Destitute of Bennington County by Van Santvoord v. Henry W. Putnam Memorial Hospital, 125 Vt. 289 A.2d 134, 138. *Viz také* Indigent.

Destitute or **necessitous circumstances.** Nuzné nebo stísněné poměry. Poměry, ve kterých člověk postrádá životní potřeby, které se vztahují nejen na základní fyzické potřeby, věci absolutně nezbytné k lidské existenci a slušnému životu, ale i na takové věci, které jsou pro jednotlivou osobu ponechanou bez podpory ve skutečnosti nezbytné.

Destroy. Zničit. Termín lze použít v řadě různých souvislostí, ale který povšechně znamená úplně zruinovat; může se do něj zahrnout i odnětí (taking). State v. Robinson, 266 Minn. 166, 123 N.W.2d 812. Zničit strukturu, organickou existenci nebo stav nějaké věci; demolovat; poškodit, zmrzačit k nepoužitelnosti; anulovat. State by Clark v. Wolkoff, 250 Minn. 504, 85 N.W.

V životních pojistkách, pronájmech, v námořním právu a v rozličných zákonech se tímto termínem často označuje jednání, které vede k tomu, že předmět je pro svůj zamýšlený účel nepoužitelný, nicméně ho doslova nezničí či nezruší.

Ve vztahu k závětím, smlouvám a jiným dokumentům termín „destroy" neznamená zničení dokumentu ani jeho změnu v jiný, ale zbavení jej jeho právní účinnosti, k čemuž může dojít zrušením, učiněním ho nečitelným, roztrháním na kousky atd.

Destructibility. Zničitelnost. Schopnost být zničen nějakým činem nebo zvratem událostí, nebo ze zákona. Pokud jde o nemovitosti, je to charakteristika podmíněných nároků na majetkový podíl, které se buď musejí stát nezrušitelnými nejpozději ve chvíli, kdy se osoba věci skutečně zmocní nebo zcela pominou. *Viz termín níže.*

Destructibility of contingent remainders. Zničitelnost podmíněných nároků na majetkový podíl. Doktrína zabývající se budoucím podílem, o který lze přijít, nevyhoví-li se stanovené podmínce. Takový zničitelný nárok na budoucí podíl se na rozdíl od nároku „zničitelného" úkonem toho, kdo něco někomu postupuje (grantor) nebo současného vlastníka nemovitosti, spravuje normou „Rule Against Perpetuitis".

Destructible trust. Zničitelné svěřenství. Svěřenství, které může být ukončeno nebo zničeno, buď v důsledku toho, že se něco stane, nebo ze zákona.

Desuetude. Nepoužívání; zastavení nebo přerušení užívání specielně ve rčení „vyjít z užívání" (to fall into desuetude). Používáno na zastaralé praktiky a zákony.

De superoneratione pasturae. O přetěžování pastvy. Starý anglický writ o přetěžování pastvy. Writ, který mohl být vydán tomu, kdo byl stíhán u soudu hrabství pro přetěžování obecního pozemku svým dobytkem v případě, kdy už dříve byl týmž soudem pro to stíhán a případ byl postoupen jednomu ze soudů ve Westminsteru.

De tabulis exhibendis. O předložení závěti.

Detachiare. Převzít do úschovy něčí zboží nebo někoho vzít do vazby na základě příkazu k zabavení, resp. ke vzetí do vazby nebo podle zákona.

Detail, *v.* Podrobně popisovat. Přesně popsat, specifikovat, konkrétně a do všech podrobností označit.

Detail, *n.* Jednotlivá část, položka, jednotlivost.

Ten, kdo patří k armádě, ale je pouze detašován nebo na určitou dobu vyčleněn k plnění nějakého konkrétního úkolu či k výkonu nějaké konkrétní služby, kdykoli však může být odvelen zpět na své místo.

Detain. Zadržet. Ponechat si, např. držbu movitého majetku. Zatknout, zadržet, odkládat, zdržovat, držet ve vazbě, zpozdit, nepodniknout určitý pracovní krok, zarazit, zastavit, stáhnout. State v. King, 303 S.W.2d 930, 934. *Viz* Confinement; Custody.

Detainer. Neoprávněné zadržování cizí věci. Akt (nebo právní skutečnost) bránění zákonně oprávněné osobě v držbě pozemku nebo jiného majetku nebo omezení osobní svobody člověka proti jeho vůli; vazba. Neoprávněné zadržování majetku nějaké osoby je nazýváno „nezákonné zadržování cizí věci" (unlawful detainer), přestože původní odnětí mohlo být zákonné. *Viz také* Forcible detainer; Unlawful detainer.

Žádost podaná orgánem trestní justice u instituce, ve které je vězeň uvězněn, požadující na instituci, buď vězně pro tento orgán držet, nebo mu oznámit, kdy bude vězeň propuštěn. Carcham v. Nash, 473 U.S. 716, 105 S. Ct. 3401, 87 L. Ed.2d 516. Podle Interstate Agreement on Detainers (Mezistátní dohody o zadrženích) je „detainer" sdělení určené instituci, ve které si vězeň odpykává svůj trest, které avizuje, že je vyžadován, aby čelil nevyřízeným trestním obviněním v jiné jurisdikci. Musí být formální předběžné upozornění vydané vyšetřujícím orgánem či soudem členského státu, kde byla obvinění vznesena a kde se o nich má rozhodnout, a musí být adresováno instituci, ve které si vězeň odpykává svůj trest.

Detainment. Zadržení. Akt zadržení. Tento termín je používán v pojistkách námořního pojištění v klauzuli vztahující se k „věznění, zábranám a zadržením" (arrests, restraints and detainments). Poslední dvě slova se vykládají jako ekvivalenty; obě označují účinek vyšší moci, působící přímo na plavidlo.

De tallagio non concedendo. O nepovolení „taliáže" — práva lenního pána žnout obilí a kácet stromy na půdě svého poddaného. Název daný anglickým zákonům 25 a 34 Edw. I, které omezovaly moc krále povolovat „taliáže".

Detection. Objevení. Odhalení Vypátrání. Odkrytí nebo odhalení toho, co bylo skryto; vyšetřování.

Detective. Osoba, jejímž povoláním je vypátrávat zločince nebo objevovat k ochraně veřejnosti věci tajné a škodlivé. Může to být buď soukromý detektiv zjednaný jednotlivcem nebo příslušník policie.

Detector. Zařízení, které prozrazuje přítomnost elektrických vln nebo radioaktivity nebo přítomnost kovu nebo naznačuje přítomnost odposlouchávacího zařízení („štěnice" — „bug"). *Viz také* Polygraph; Wiretapping.

De tempore cujus contrarium memoria hominum non existit. Od nepamětna; (od tak dávna, že nic jiného si lidé nepamatují).

De tempore in tempus et ad omnia tempora. Znovu a znovu a na všechny časy.

De temps dont memorie ne court. Pr. Fr. Od nepaměti, ode vždy.

Detentio. Detence. V civilním právu faktický stav, v němž někdo může vykonávat svou moc nad hmatatelnou (corporeal) věcí podle své vůle s vyloučením ostatních. Tvoří podstatu každé držby.

Detention. Zadržení. Akt zadržení, omezení, nebo zadržování osoby nebo věci, buď náhodně nebo se záměrem. Zadržení nastává, kdykoli policista někoho zastaví a omezí jeho svobodu odejít nebo s někým vejde ve

styk a klade mu otázky nebo kdykoli zastaví někoho, kdo je podezříván, že je zapleten do trestné činnosti. People v. RICO, 97 C.A.3d 124, 158 Cal. Rptr. 573 576. *Viz* Confinement; Detain; Detainer; Imprisonment; Preventive detention.

Detention hearing. Výslech ve věci zadržení. Soudní nebo kvazisoudní řízení, používané k určení vhodnosti zadržení osoby na kauci nebo mladistvého v ochranném zařízení. P.F.M. v. District Court In and For County of Adams, 184 Colo. 393, 520 P.2d 742. *Viz* Preliminary hearing.

Detention in a reformatory. Držení v nápravném zařízení (polepšovně). Potrestání nebo preventivní opatření, kdy mladistvý provinilec je odsouzen k poslání do nápravné školy (reformatory school), aby tam byl po určitou dobu držen.

Deter. Odstrašit. Ztratit odvahu nebo zarazit se strachy. Přestat jednat nebo zastavit řízení při nebezpečí, nesnázi nebo jiné závažné věci, která vezme odvahu nebo působí proti motivaci k činu.

Deterioration. Zhoršení, zkažení, degenerace. Ve vztahu k určité komoditě podstatné poškození nebo zhoršení, které ničí její podstatu, např. vlivem hniloby, koroze nebo rozpadu. Ve vztahu k hodnotám nebo cenám pokles.

Determinable. Určitelný, stanovitelný. To, co se pravděpodobně nakonec dostaví, dojde-li k určité události. Vhodný k tomu, aby byl určen, zjištěn, s konečnou platností rozhodnut nebo vyřízen.

Pokud jde o určitelné poplatky a doživotní úřady či hodnosti (Fee and Freehold), *viz* tato hesla.

Determinate. Určitý, neměnný. To, co je zjištěno; co je odděleně označeno, určeno.

Determinate hospitalization. Určené léčení v nemocnici. Ve shodě s rozhodnutím civilního soudu pevně stanovena doba nemocničního léčení.

Determinate obligation. *Viz* Obligation.

Determinate sentence. Odnětí svobody na přesně stanovenou dobu. Rozsudek, jímž je někdo odsouzen k odnětí svobody na pevně stanovenou dobu, specifikovanou v zákoně, na rozdíl od „neohraničeného" rozsudku, kdy trvání odnětí svobody stanoví zákon jen částečně; délka odnětí svobody v podstatě závisí na chování vězně. *Viz také* Sentence.

Determination. Ukončení. Rozhodnutí soudu nebo správního orgánu. Znamená konec kontroverze či sporu. Picone v. U. S., 186 Ct. Cl. 752, 407 F.2d 866, 873. Vyřídit nebo rozhodnout výběrem z alternativ nebo možností. Ukončení nebo vypršení právního titulu k nemovitému či movitému majetku nebo podílu na majetku či jakéhokoli práva, moci nebo autority. Jakékoli ukončení.

„Determination" (ukončení) je pro účely odvolání „final judgment" — konečným rozhodnutím, jestliže soud u kterého se konalo přelíčení, uzavřel rozhodování o právech sporných stran. Thomas Van Dyken Joint Venture v. Van Dyken, 90 Wis. 236, 279 N.W.2d 459, 463.

Také, odhad. Pokud jde o odhad, termín zahrnuje posouzení a rozhodnutí po zvážení faktů.

Viz také Determination; Decision; Decree; Finding; Judgment; Opinion.

Determination letter. Výměr. Dokument vydaný ředitelem okresního úřadu (District Director) Internal Revenue Service (Služba pro vnitřní daně) na žádost daňového plátce, uvádějící stanovisko co do daňové hodnoty uplynulé nebo nastávající transakce. Výměry jsou nejčastěji používány, aby vyjasnily postavení zaměstnance, k určení, zda odchod do penze nebo návrh podílu na zisku „vyhovuje" zákonu Internal Revenue Code (Zákoník o vnitřních daních), a aby určitým neziskovým organizacím určily status organizací osvobozených od daní.

Determinative issues. Rozhodující sporné otázky. Tyto rozhodující sporné otázky, které musí být shrnuty ve zvláštní formě dobrozdání, jsou poslední sporné body, které,když budou rozhodnuty, definitivně vyřeší celou kontroverzi mezi stranami, takže soudu nezbude učinit nic jiného, než zapsat rozsudek pro stranu nebo strany, v jejichž prospěch byly takové rozhodující sporné otázky porotou vyřešeny. Miller v. McAllister, 169 Ohio St. 487, 160 N.E.2d 231, 237.

Determinism. Determinismus. Filozofie, která učí, že lidské chování je určeno v podstatě danými podmínkami, např. okolím a rodovými charakteristikami, a že tyto podmínky nenechávají prostor pro svobodu vůle.

Deterrent. Odstrašení. Cokoliv, co překáží nebo má tendenci něčemu předejít; *např.* potrestání je „odstrašením" před zločinem.

De theolonio. Writ, který byl vydáván osobě, jíž bylo bráněno vybírat mýtné.

Detinet. Lat. Zadržuje. Ve starém anglickém právu druh žaloby, jejímž cílem bylo vymoci vydání zboží, které mělo být dodáno podle smlouvy.

O žalobě o *dluh* se říká že je „detinet", když pouze uvádí, že obžalovaný odepírá nebo neoprávněně zadržuje žalovanému žádanou věc nebo obnos.

O žalobě o „replevin" (navrácení neprávem odňaté věci) se říká, že je „detinet", když obžalovaný majetek drží ještě poté, co bylo ve věci rozhodnuto.

Detinue. Bezprávné zadržování cizí věci. Forma žaloby na vydání *in specie* (tj. individuálně položku po položce označeného) veškerého osobního majetku, jehož se někdo oprávněně zmocnil, avšak neoprávněně jej zadržuje, a to spolu s náhradou škody neoprávněným zadržováním způsobené. Durst v. Durst, 232 Md. 311, 193 A.2d 26. *Viz také* Replevin.

Žaloba na *detinue* (bezprávné zadržování cizí věci) je definována ve starých knihách jako právní cesta, jak získat zpět věci, které vlastník někomu svěřil do úschovy, ten mu je však odmítá vrátit; a říká se, že k této žalobě je nutné, aby žalovaný přišel k držbě movitého majetku zákonně, buď tím, že mu byl dodán, nebo tím, že ho nalezl. Dříve se samo sebou rozumělo, že podle práva *detinue* nelze uplatnit tam, kde majetek byl vzat bezprávně (tortiously). Ale v principu je zcela nedůležité jakým způsobem obžalovaný dosáhl držby, jelikož podstatou žaloby je neoprávněné zadržování cizí věci a ne původní odnětí.

Povinností žalujícího je pouze dokázat své vlastnictví jako takové a držbu žalovaného. Žaloba na bezprávné zadržování cizí věci se hodí na každý případ, kde vlastník dává přednost znovunabytí specifického majetku před odškodněním za jeho zašantročení a odhlíží se od způsobu, jakým obžalovaný majetek nabyl.

Detinue of goods in frank marriage. Writ, pomocí něhož se dříve mohla po rozvodu žena domoci vydání majetku, který jí byl za manželství poskytnut.

Detinuit. O žalobě na vydání neprávem odňaté věci (replevin) se říká, že je *detinuit*, když žalobce získá držbu nárokovaného majetku prostřednictvím writu. Právo ponechat si ho podléhá ovšem v takovém případě soudnímu nálezu, co do jeho právního titulu k reklamovanému majetku.

Detour. Oklika, odklon. Dočasné odbočení od obvyklé nebo pravidelné trasy, kursu nebo postupu nebo od denní práce či zaměstnání. *Viz také* Deviation.

Cesta (silnice) dočasně používaná, resp. cesta delší než obvyklá, dočasně používaná kvůli nějaké překážce nebo kvůli špatnému stavu pravidelně používané cesty.

Detournement. Zpronevěra. Zneužití finančních prostředků pána (nadřízeného) sluhou (zaměstnancem); podvodné odstranění dokumentů; nebo „abus de confiance" (zneužití důvěry), což je podvodné zneužití nebo využití zboží, hotovosti, směnek, dokladů nebo smluv předaných ke zvláštnímu účelu. *Viz také* Embezzlement.

Detraction. Zmenšení, ubrání. Přesun majetku z jednoho státu do druhého po převodu oprávnění k němu závětí nebo děděním ze zákona.

De transgressione. Writ o úmyslném zásahu do cizího práva (trespass).

De transgressione ad audiendum et terminandum. Writ k vyšetření nějaké násilnosti či přestupku a k řízení o nich.

Detriment. Škoda. Újma. Jakákoli ztráta nebo škoda na osobě či majetku; *např.* protihodnota za smlouvu může spočívat nejen v platbě nebo v předání věci v odpovídající hodnotě, ale také ve ztrátě nebo v „detriment" (škodě či újmě), kterou utrpěla osoba přijímající slib. V této souvislosti „detriment" znamená, že adresát slibu by se na oplátku za slib měl zdržet uplatnění nějakého zákonného práva, které by jinak byl oprávněn uplatnit, nebo že by se měl vzdát něčeho, co by měl právo si ponechat nebo učinit něco, co by měl právo neučinit. Irving v. Irwin, 123 Cal. App. 374, 24 P.2d 215. *Viz* Consideration; Legal detriment.

Detrimental reliance. Nežádoucí závislost. Reakce příjemce obligace formou nabídky výstavci obligace jednostranným aktem. *Viz také* Promissory estopel.

Detriment to promisee. Újma příjemci. Ve smlouvách náhrada nabízená příjemcem obligace výstavci obligace, zejména v jednostranné smlouvě, která od příjemce požaduje nějaký čin, přestože výstavce může svou nabídku odvolat než se čin završí. *Viz také* Consideration; Culpa in contrahendo.

Detunicari. Být objeven nebo vyjeven světu.

De una parte. Právní úkon *de una parte* (jednostranný) je takový úkon, kdy pouze jedna strana poskytuje, dává nebo se zavazuje něco pro někoho vykonat. Liší se od právního úkonu *inter partes*, tedy dvoustranného nebo vícestranného *(viz tam).*

Deuterogamy. Druhé manželství. Jednání nebo stav osoby, která se žení nebo vdává po smrti dřívější ženy nebo manžela.

De uxore rapta et abducta. O manželce unesené a odvedené. Starý anglický writ, vydávaný v případě, kdy byla unesena nebo odvedena manželova žena. Druh writu o úmyslném zásahu do cizího práva (trespass). 3 Bl. Comm. 139.

Devadiatus or **divadiatus.** Ve starém anglickém právu provinilec (offender) bez záruk nebo zástav.

Devaluation. Devalvace. Snížení hodnoty měny nebo jednotky měnového standardu. *Viz také* Revaluation.

Devastation. Zpustošení. Marnotratné užívání majetku zemřelé osoby, jako např. na přemrštěně nákladný pohřeb a jiné zbytečné výdaje. 2 Bl. Comm. 508.

Devastaverunt. Zpustošili. Vyplenili. Termín používaný ve starém anglickém právu na označení pustošení prováděného vykonavateli a správci a procesu proto proti nim vedeného. *Viz* Devastavit.

Devastavit. Lat. Zpustošil, vyplenil. Jednání vykonavatele nebo správce při pustošení zboží (majetku) zemřelého; špatná správa pozůstalosti, kterou byla zaviněna ztráta. Porušení svěřenství či odcizení jmění svěřenské povahy; jakékoli porušení nebo zanedbání povinnosti vykonavatelem či správcem, které způsobilo ztrátu na pozůstalosti a za něž je vykonavatel či správce osobně odpovědný dědicům, věřitelům či odkazovníkům.

De vasto. Writ o pustošení. Starý anglický writ, který mohl ten, kdo jako dědic měl nárok na vrácení majetku nebo na následnickou držbu, uplatnit proti doživotnímu nájemci, držitelce vdovského věna nebo nájemci na dobu určitou, dopustil-li se *pustošení* pozemků; výzva nájemci, aby se dostavil a zdůvodnil, proč se na uvedeném místě dopustil pustošení a ničení, čímž připravil o dědictví *(ad exhaeredationem)* žalobce. 3 Bl. Comm. 227, 228. Zrušeno: St. 3 & 4 Wm. IV, c. 27.

De ventre inspiciendo. Aby byl prohlédnut život (břicho). V common law writ prohlédnout tělo v případě, kdy žena předstírala, že je těhotná, aby se vidělo, zda těhotná skutečně je. Povoloval dědici vyšetřit vdovu podezíranou z toho, že předstírá těhotenství, aby umožnila podvrženému dědici získat pozůstalost. 1 Bl. Comm. 456. Byl také vydáván v případě, kdy se žena odsouzená k smrti odvolávala na těhotenství. 4 Bl. Comm. 395. Tento writ byl dříve uznáván také v Americe. *Viz* Matrons, jury of.

De verbo in verbum. Slovo za slovem. Doslova.

Devest. Zbavit čeho. Zbavit nebo oloupit někoho o titul nebo právo (*např.* k nemovitosti).

Deviation. Úchylka. Odchylka od stanoveného nebo obvyklého chování nebo ideologie. Odchylka v pracovním postupu od původních termínů nebo projektů nebo odsouhlasené metody. Ward v. City of Monrovia, 16 Cal.2d 815, 108 P.2d 425, 429. Dobrovolná odchylka železničního přepravce bez nutnosti nebo přiměřené příčiny od pravidelné nebo obvyklé trasy nebo od dohodnutého nebo obvyklého způsobu přepravy. Ward v. Gulf, M. & N. R.Co., 23 Tenn. App. 533, 134 S.W.2d 917, 924. Uchýlení se od cesty, odklon od obvyklé cesty, od zavedeného pravidla, normy nebo postavení. S. J. Groves & Sons Co. v. West Virginia Turnpike Commission, D.C.W. Va., 164 F. Supp. 816, 821.

V zaměstnání odchylka zaměstnance od jeho obvyklé práce a povinností k zaměstnavateli z důvodů čistě osobních. Takový termín se vžil a je aplikován v případech dělníkova odškodnění v žalobách proti zaměstnavateli a v žalobách třetích osob proti zaměstnavateli za škody způsobené zaměstnancem. *Viz také* Scope of employment.

V pojištění se termín vztahuje k neshodě rizik, proti nimž je pojistka uzavřena, a jak jsou v pojistce popsána,

bez nutnosti nebo spravedlivé příčiny potom, co k riziku došlo.Taková odchylka může zrušit závazek nebo odpovědnost pojišťovatele.

V loďařství dobrovolná, zbytečná či neomluvená odchylka bez přiměřené příčiny od kursu pojištěné cesty, nebo nepřiměřené zdržení na cestě nebo započetí zcela jiné cesty. The Wildomino v. Citro Chemical Co. of America, 272 U.S. 718, 47 S. Ct. 261, 262, 71 L. Ed. 491.

Deviation doctrine. Doktrína o odchýlení se. V posledních vůlích a v opatrovnictví princip, který dovoluje odchylku od podmínek opatrovnicví, jsou-li okolnosti takové, že účely opatrovnictví by jinak byly popřeny. Connecticut Bank & Trust Co. v. Johnson Memorial Hospital, 30 Conn. Sup. 1, 294 A.2d 586, 591. V souvislosti s jednáním na základě pověření nebo plné moci princip, který jednajícímu dovoluje, aby v činnosti nepatrně překročil rozsah šéfova povolení. Johnson v. Maryland Casualty Co., C.C.A. Wis., 125 F.2d 337.

Deviation well survey. Průzkum odchylky pramene. Ohledání povolené podle Federálních pravidel pro civilní řízení (Fed. Rules Civ. Proc.), pravidlo 34, aby bylo možno určit, zda se podloží pramene nachází na cizím pozemku. Williams v. Continental Oil Co., C. A. Okl., 215 F.2d 4.

Device. Nástroj. Nápad nebo vynález; jakýkoli výsledek plánu, jako ve rčení „gambling device", což znamená stroj nebo zařízení ke hraní nezákonné hazardní hry. Plán nebo projekt; návrh k ošálení nebo podvedení; úskok nebo trik, jako v zákonech vztahujících se k podvodu a šizení. Také výtvarné znázornění, rozlišovací značka nebo znak jakéhokoli druhu; jako v zákonech zakazujících označování hlasovacích lístků používaných ve veřejných volbách „jakýmkoli znamením" („any device").

V patentovém právu projekt nebo vynález nebo aplikace, úprava, vytvoření nebo kombinace materiálů nebo konstrukčních prvků za účelem dosažení konkrétního výsledku nebo konkrétního použití, převážně u mechanických prostředků obvykle jednoduchého nebo nepříliš složitého charakteru, ale znamenající vynaložení tvůrčí schopnosti.

To, co je navrženo projektem nebo vytvářeno podle projektu; vynález; nápad. Ernst and Ernst v. Hochfelder, 425 U.S. 185, 96 S. Ct. 1375, 1384, 47 L. Ed.2d 668.

De vicineto. Ze sousedství či nejbližšího okolí. 3 Bl. Comm. 360. Termín aplikovaný na porotu.

De vi laica amovenda. O tom, aby byla odstraněna světská síla. Writ vydaný v případě, kde se dva duchovní přeli o jeden kostel a jeden z nich vstoupil dovnitř s větším počtem laiků (laymen) a bránil druhému *vi et armis (silou a zbraněmi)*; pak ten, jemuž bylo bráněno, obdržel writ, podle něhož šerif měl tuto sílu odstranit.

Devilling. Čekající. Termín, jímž se v Londýně označoval advokátní praktikant, nedávno přijatý do komory, který pomáhal mladšímu advokátovi v jeho profesionální práci, aniž by jakkoli ve věci vystupoval.

Devil on the neck. „Ďábel na krku". Mučící nástroj používaný dříve k vynucení přiznání atd. Byl zhotoven z více železa, která byla upevněna ke krku a k nohám a přihnuta k sobě tak, aby zlomila páteř.

Devisable. Odkazatelný. Způsobilý k tomu, být odkázaný závětí.

Devisavit vel non. Zda odkázal či nikoli. Název výnosu vydaného soudem druhé instance nebo soudem, který vykonává jurisdikci kancléřského soudu, a adresovaného soudu první instance, podle něhož má prvoinstanční soud prozkoumat platnost listiny, o níž se tvrdí, že je to poslední vůle, přičemž někdo jiný to popírá, zjistit, zda zůstavitel závěť pořídil a zda příslušná listina jeho poslední vůlí je nebo není.

Devise. Převod práv k nemovitostem. Odkaz. Testamentární disposice pozemkem nebo jinou nemovitostí; odkaz nemovitého majetku poslední vůlí a závětí dárce. Je-li slovo použito jako podstatné jméno znamená testamentární disposici nemovitým nebo movitým majetkem, a je-li použito jako sloveso znamená volně testamentárně nakládat nemovitým nebo movitým majetkem. Uniform Probate Code § 1—201(7). *Viz také* Bequest; Executory devise; Legacy.

Vynalézt, vymyslet ; plán, schéma, nápad, připravit.

Klasifikace

Odkazy jsou *možné, ale nejisté* (contingent) nebo *zajištěné* (vested); tj. po smrti zůstavitele. Jsou možné, ale nejisté, když přechod nemovitého majetku na obmyšlenou osobu je činěn závislým na nějaké budoucí události; jestliže tato událost nikdy nenastane, resp. dokud nenastane, pozůstalost podle odkazu nepřechází. Jestliže se však budoucí událost vztahuje jenom k určení doby, ve které v závěti obmyšlená osoba má vstoupit do užívání nemovitého majetku, nebrání to předání pozůstalosti po smrti zůstavitele. Odkazy jsou také tříděny na *obecné* (general) a *specifické*, resp. *konkrétní* (specific). Obecný odkaz je takový, který postupuje pozemky zůstavitele bez jejich jednotlivého vyčíslení nebo popisu; například odkaz „všechny mé pozemky" nebo „všechny mé ostatní pozemky". Ve zúženém významu je obecný odkaz ten, který převádí díl země bez připojení jakýchkoli slov, která by ukázala, jak velký nemovitý majetek je odkazem zamýšlen, nebo beze slov, která by říkala, zda jde o převod na věky nebo na omezenou dobu; v tomto případě je chápán jako udělení pozůstalosti na doživotí. Specifické odkazy jsou odkazy pozemků v závěti jednotlivě specifikovaných jako opak k obecným a zbytkovým odkazům, ve kterých se nepopisuje jejich umístění nebo jiné znaky. Například „Odkazuji svou nemovitost Hendon Hall" je specifický odkaz; ale „Odkazuji všechny své pozemky" nebo „všechny ostatní pozemky", je odkaz *obecný* nebo *zbytkový*. Ale všechny odkazy jsou (ve skutečnosti) specifické, i odkazy zbytkové. V common law byly všechny odkazy půdy považovány za „specifické", ať byl pozemek konkrétně označen v odkaze, nebo postoupen podle zbytkové klausule. *Podmíněný* (conditional) odkaz je ten, který je odvislý od toho, zda nastane nějaká nejistá událost, na jejímž základě se odkaz buď uskuteční nebo zanikne. *Vykonavatelský* (executory) odkaz pozemků je taková testamentární dispozice s nimi, podle níž pozůstalost nepřechází úmrtím zůstavitele, ale až po nějaké budoucí události. Liší se od podmíněného čekatelství (remainder) ve třech velmi závažných bodech: (1) nepotřebuje ke svému zdůvodnění žádné majetkové právo k nemovitosti (estate); (2) u ní mohou být „fee simple" nebo menší práva k nemovitosti vymezena navzdory „fee simple". (3) tímto způsobem mohou být ostatní omezeni na movitý majetek, po zvláštní doživotní rentě ustanovené v odkazu. 2 Bl. Comm. 172. V užším smyslu omezení poslední vůlí budoucího pod-

míněného podílu na pozemcích, v rozporu s pravidly common law. Omezení poslední vůlí budoucího majetku nebo podílu na půdě, které shodně s pravidly práva nemůže mít účinek jako následnická držba. Budoucí podíl, mající účinek jako zděděný pozemkový majetek na částečné zrušení ze zrušitelného pozemkového majetku odkázaného či převáděného prvnímu příjemci, byl-li vytvořen poslední vůlí, je „vykonavatelský odkaz"; byl-li vytvořen smlouvou o převodu, je to „podmíněné omezení" a v každém případě má takový efekt jako nestálé či případné použití.

Majetky známé jako závislá následnická držba a jako vykonavatelský odkaz jsou podíly na pozemcích a pozemkový majetek, které se mají uskutečnit v budoucnosti a závisejí od budoucí nejisté události; vykonavatelský odkaz je podíl, jehož zřízení nedovolují zákonná pravidla při převodech, ale povolují v případě posledních vůlí. Týká se děditelného pozemkového majetku, který byl vytvořen poslední vůlí. Závislá následnická držba může být vytvořena poslední vůlí nebo jiným převodem a musí se týkat jednotlivého nebo dočasného majetku, vytvořeného týmž dokumentem nebo převodem.

Lapsed devise. Propadlý odkaz. Odkaz, ke kterému nedojde nebo který nenabude účinnosti, jelikož obmyšlená osoba zemře dříve než zůstavitel; na takový se nahlíží, jako by poslední vůlí nebyl udělen.

Residuary devise. Zbytkový odkaz. Odkaz celého zůstatku zůstavitelova nemovitého majetku, tj. všeho, co po ostatních odkazech zbyde. *Viz také* obecnou definici výše.

Devisee. Odkazem obmyšlená osoba. Osoba, které jsou poslední vůlí odkazovány nebo dávány pozemky nebo jiný nemovitý majetek. V případě odkazu existujícímu trustu (svěřenskému vztahu mezi osobami, kdy jedna drží majetek ve prospěch a užitek druhé — pozn. překl.) nebo svěřenskému správci (trustee — osoba jíž bylo postoupeno vlastnické právo ve prospěch osoby třetí [kurátor], — pozn. překl.) nebo kurátorovi do svěřenského vztahu popsaného v poslední vůli, je obmyšlenou osobou (devisee) trust; ti, kterým se prokazuje dobrodiní, obmyšlenými osobami nejsou. Uniform Probate Code, § 1—201(8) (Jednotný pozůstalostní zákoník).

Residuary devisee. Osoba, které je odkazován zůstatek zůstavitelova majetku. Osoba jmenovaná v poslední vůli, která má převzít všechen nemovitý majetek, který zbývá nad ostatní odkazy.

Devisor. Odkazovatel. Zůstavitel. Ten, kdo dává pozemky nebo nemovitý majetek poslední vůlí; Ten, kdo pořídí poslední vůli, v níž jde o pozemky;

Devoir. Fr. Povinnost. Použito v zákoně 2 Rich. II, c. 3, ve smyslu clo, celní poplatek.

Devolution. Přenesení. Převedení. Převod či přechod práva, závazku, titulu, majetku nebo úřadu z jedné osoby na druhou. Převod majetku z jedné osoby na druhou. Hermann v. Crossen, Ohio App., 160 N.E.2d 404, 408. *Viz také* Descent.

V církevním právu propadnutí práva nebo moci (jako práva jmenovat do beneficia) v důsledku jeho neužívání osobou, která toto právo nebo moc má, nebo z důvodu nějakého jiného jejího jednání nebo opomenutí a jejich z toho vyplývající převod na další oprávněnou osobu.

Devolve. Přenést. Převést. Postoupit nebo být převeden z jedné osoby na druhou; připadnout nebo přibýt jedné osobě jako nástupci osoby jiné; jako titul, právo, úřad, závazek. O termínu se říká, že je zvláště vhodný k označení převedení majetku umírající osoby na osobu žijící. *Viz* Descent; Devolution.

Devy Pr. Fr. Den (smrti); zemřelí, mrtví.

De warrantia chartae. Záruka výsadního práva. Writ o záruce na výsadní právo. Writ, který byl vydán pro toho, komu bylo uděleno léno s klauzulí o záruce (ve výsadní listině o lénu), a kdo byl později soudně stíhán u porotního soudu hrabství nebo jinou žalobou, ve které nemohl *prokázat* nebo požadovat záruku; v takovém případě mohl obdržet tento příkaz proti lennímu pánovi nebo jeho dědici, aby ho přinutil zaručit mu půdu. Zrušeno vydáním St. 3 & 4 Wm. IV, c. 27.

De warrantia diei. Writ vydaný pro toho, kdo se měl v určený den osobně dostavit k soudu a král ho v ten den nebo předtím zaměstnal nějakou službou, takže se k soudu v ten den nemohl dostavit. Byl určen soudcům, aby nezaprotokovali, že pro nedostavení se k soudu něco omeškal.

Dextrarius. Osoba, která je po něčí pravici.

Dextras dare. Potřást si pravicí na znamení přátelství; nebo odevzdat se do něčí moci.

Diaconate. Diakonát. Jáhenství.

Diaconus. Diakon. Jáhen.

Diagnosis. Diagnóza. Lékařský termín, který znamená objevení zdroje pacientovy nemoci nebo určení podstaty jeho nemoci studiem jejích příznaků a rozhodováním o jejím charakteru, také rozhodnutí typu onemocnění, nebo studiem konkrétního případu nebo skupiny případů nebo závěr, ke kterému se dospělo kritickým pozorováním nebo podrobným prozkoumáním. „Klinická diagnóza" je taková, která se stanoví pouze na základě studia příznaků a „fyzická diagnóza" je taková, která se stanoví pomocí přímého zkoumání těla poklepy, pohmaty nebo prohlídkou.

Diagnostic tests. Diagnostické testy. Testy k určení a identifikaci povahy nemoci; včetně laboratorních a průzkumných testů.

Dialectics. Dialektika. Odvětví logiky, které učí pravidlům a způsobům myšlení.

Diallage. Řečnická figura, ve které jsou argumenty uspořádány z různých hledisek a pak obráceny jedním směrem.

Dialogus de scaccario. Ve starém anglickém právu dialog o státní pokladně. Starobylé pojednání o soudu pro záležitosti státní pokladny, připisované některými Gervasu z Tilbury, jinými Richardu Fitz Nigelovi, londýnskému biskupovi za panování Richarda I. Lord Coke je cituje pod jménem Ockhamovým.

Dianatic. Logické myšlení, postupující krok za krokem od jednoho předmětu k druhému.

Diarium. Denní porce, jídlo na jeden den.

Diatim. Ve starých záznamech denně; každý den; den co den.

Dica. Ve starém anglickém právu vrubovka pro vedení účetnictví, na níž se položky vyznačovaly pomocí vrypů, křížků nebo zářezů. *Viz* Tallila; Tally.

Dicast. Úředník ve starém Řecku, odpovídající v některém ohledu našemu porotci, ale plnící při sporech před ním probíhajících funkci jak soudce, tak porotce. Dikastové zasedali společně v počtech, které se lišily podle důležitosti případu, od jednoho do pěti set.

Di colonna. V námořním právu smlouva, uzavíraná mezi majitelem lodi, kapitánem a námořníky, kteří se shodují v tom, že cesta bude k prospěchu všech. Termín je používán v italském právu.

Dicta. Názory soudce, které nevyjadřují řešení nebo rozhodnutí před soudem projednávaného případu. Stanoviska soudu, která jdou nad skutečnosti před soudem projednávané; jsou tudíž výrazem individuálnímiho mínění toho, kdo je formuluje, a nejsou závazné v následných případech jako právní precedenty. State ex rel Foster v. Naftalin, 246 Minn. 181, 74 N.W.2d 249. *Viz také* Dictum.

Dictate. Diktát. Nařídit nebo dát pokyny, co má být řečeno nebo napsáno. Vyslovit slovo za slovem, co se chce, aby druhý napsal. *Viz* Dictation.

Dictation. Diktát. Diktování. V Louisianě je tento termín používán jako termín odborný; znamená vyslovit ústně to, co má někdo jiný ihned napsat. Je používán ve vztahu k posledním vůlím, které jsou sděleny ústně. Diktování vůle se vztahuje k podstatě a ne ke stylu; stačí, jestliže vůle, jak je napsána, vyjadřuje myšlenku vyjádřenou zůstavitelem, byť třeba jinými slovy, než jakých on sám použil.

Dictator. Diktátor. Jedinec vybavený jakoukoli svrchovanou autoritou, který vládne autokraticky, autoritativně předpisuje druhým a tyransky vyhrožuje. Houston Printing Co. v. Hunter, Tex. Civ. App., 105 S.W.2d 312, 317.

V římském právu velitel, vybavený neomezenou mocí a ustanovovaný v časech velkého nebezpečí, kdy se země ocítala v tísni. Ve svém úřadě setrvával pouze šest měsíců a měl neomezenou moc a autoritu jak nad majetkem, tak i nad životy občanů.

Dictores. Rozhodčí. Arbitři.

Dictum. Prohlášení, poznámka či postřeh. *Gratis dictum;* prohlášení učiněné bezplatně a dobrovolně; takové, které strana není povinna učinit. *Simplex dictum;* pouhé tvrzení; tvrzení bez důkazu.

Slovo je všeobecně používáno jako zkrácená forma rčení *obiter dictum* „poznámka mimochodem", tj. poznámka učiněná soudcem, když vyslovuje právní názor na věc, která se sice týká nějakého pravidla, principu aplikace práva nebo řešení otázky položené soudu, avšak ne nezbytně projednávaného případu nebo taková, která je z hlediska rozhodnutí o něm nepodstatná. Jakýkoli výklad zákona, vyslovený soudem pouze jako ilustrace, argument, analogie nebo předpoklad. Prohlášení a komentáře, týkající se některého právního pravidla nebo právního tvrzení, ne nezbytně se týkající, ani podstatné pro rozhodnutí řešeného případu jsou obiter dicta a postrádají sílu rozhodnutí soudu. Wheeler v. Wilkin, 98 Colo. 568, 58 P.2d 1223, 1226. *Dicta* jsou mínění soudce, která nevyjadřují usnesení či rozhodnutí soudu a jsou pronášena bez odůvodnění či důkladného promyšlení sporného bodu; nejsou prezentována jako rozhodnutí soudce samotného.

Ve starém anglickém právu *dictum* znamená výrok rozhodčího soudu či rozhodnutí rozhodců.

Ve francouzském právu záznam rozsudku vyhotovený jedním ze soudců, kteří ho vynesli.

Dictum de Kenilworth. Kenilworthský edikt či deklarace. Edikt či úmluva mezi králem Jindřichem III. a všemi barony a dalšími, kteří byli proti němu ve zbrani; nazývá se tak proto, že byl vyhotoven na kenilworthském hradě v hrabství Warwick v padesátém prvním roce panování Jindřicha II.; obsahoval finanční vyrovnání pětiletého důchodu z pozemků a nemovitostí těch, kteří je zkonfiskovali v povstání, k němuž tehdy došlo.

Die, *v.* Zesnout, přestat žít, ekvivalent rčení „ztratil svůj život". *Viz také* Death.

Diei dictio. Lat. Oznámení dne. V římském právu se tak označovala vyhláška vysokého státního úředníka (magistratus), v níž tento úředník oznamoval svůj úmysl podat před lidem obžalobu na cizince; ve vyhlášce se oznamoval den podání obžaloby, jméno obžalovaného a zločin, z něhož je viněn.

Diem clausit extremum. Lat. Uzavřel svůj poslední den, *tj.* zemřel. Writ, který byl dříve vydáván při úmrtí nájemce *in capite*; podle něhož měly být zjištěny pozemky, na kterých zemřel, a převedeny do rukou krále. Bylo určeno královským vymahatelům propadlých statků.

Writ vydaný finanční komorou po smrti dlužníka Koruny; šerifovi se jím nařizovalo dotázat se poroty, kdy a kde dlužník Koruny zemřel a které movité věci, dluhy a pozemky měl v čase svého úmrtí, zabavit je, převést do rukou krále.

Dies. lat. Den, dny. Dny pro dostavení se k soudu. Zaopatření na den. Královy důchody byly za starodávna stanoveny právě tímto způsobem, tj. kolikadenní zaopatření má být královi poskytnuto.

Dies amoris. Den blahovůle. Název dávaný dnu pro dostavení se k soudu do čtvrtého dne po předvolání, čili *quarto die post.* Byl to den stanovený blahovůlí a shovívavostí soudu obžalovanému pro to, aby se dostavil, když už všechny strany se k soudu dostavily a příslušný úředník jejich přítomnost zaprotokoloval.

Dies a quo. Den, od kterého. V civilním právu den, kterým transakce začíná; její počátek; Závěrečný den je *dies ad quem.*

Dies cedit. Den začíná; *dies venit,* den nastal, nadešel. Dva výrazy v římském právu, které znamenají postoupení nějakého nároku a to, že nárok na jiného už přešel.

Dies communes in banco. Pravidelné dny pro dostavení se k soudu, nazývané také „obvyklé úřední dny soudu" (Common return—days).

Dies datus. Určený nebo povolený den (obžalovanému v nějaké žalobě); rovnající se odročení. Ale název byl vhodný pouze pro odročení před zaevidovanou příseženou svědeckou výpovědí; jestliže byl povolen potom, byl nazýván „imparlance" — lhůta povolená straně nejdříve k domluvení se a potom k obhajobě.

Dies datus in banco. Stanovený den soudního jednání před *bench* (Kings nebo Queens Bench nebo Court of common pleas). Den přesně stanovený, na rozdíl od dne nisi prius (jestliže ne dříve).

Dies datus partibus. Den určený stranám k soudnímu řízení; odročení či odklad.

Dies datus prece partium. Den stanovený na základě prosby stran.

Dies dominicus. Den Páně; neděle.

Dies dominicus non est juridicus. V neděli se nesoudí; v neděli se nic právního, resp. právnického nevyřizuje.

Dies excrescens. V anglickém právu přidaný den v přestupném roce.

Dies fasti. V římském právu dny, kdy zasedal soud a spravedlnost mohla být zákonně vykonávána; dny, ve kterých bylo zákonem dovoleno, aby prétor pronesl *(fari) tři* slova *„do", „dico", „addico".* Z toho důvodu nazývané *„triverbial* days"; v anglickém právu jim odpovídaly *dies juridici.*

Dies feriati. V civilním právu svátky.

Dies gratiae. Ve staré anglické praxi den milosti, laskavosti či přízně. Někdy tak byl nazýván den zvaný *quarto die post* (čtvrtý den potom).

Dies inceptus pro completo habetur. Započatý den je považován za celý.

Dies incertus pro conditione habetur. Nejistý den je považován za podmínku.

Dies intercisi. V římském právu rozdělené dny; dny, ve kterých byl soud po část dne otevřen.

Dies juridicus. Zákonem povolený den pro projednávání právních a soudních záležitostí; den, kdy jsou nebo mohou být soudy otevřeny pro projednávání záležitostí.

Dies legitimus. V kontinentálním a starém anglickém právu den pro vyřizování právních záležitostí (law day, lawful day), stanovený den (term day) den dostavení se k soudu.

Dies marchiae. Ve starém anglickém právu den setkání Angličanů se Skoty, které se konalo každoročně na hranicích, aby byly urovnány spory a zachován mír.

Dies nefasti. V římském právu dny, kdy byly soudy zavřeny a nebylo zákonem dovoleno vykonávat spravedlnost; odpovídající termínu *dies non juridici* v anglickém právu.

Dies non. Zkratka pro *Dies non juridicus (viz tam).*

Dies non juridicus. Den, kdy soud nezasedá. Den, kdy soudy nejsou otevřeny k projednávání záležitostí; např. neděle nebo některé svátky.

Dies pacis. Dny míru. Rok byl dříve rozdělen na dny míru církve a na dny míru krále; do některé z těchto skupin spadaly všechny dny v roce.

Dies solaris. Ve starém anglickém právu sluneční (solární) den na rozdíl od toho, co bylo nazýváno *„dies lunaris"* (lunární den), čili den, kdy svítí slunce, a den, kdy svítí měsíc (= noc); dohromady tvoří „umělý", vykonstruovaný den. *Viz* Day.

Dies solis. V kontinentálním a starém anglickém právu neděle (doslova den slunce).

Dies utiles. Soudní dny; použitelné dny. Termín z římského práva, používaný k označení těch zvláštních dní, vyskytujících se v mezích stanoveného časového období, ve kterých bylo zákonem dovoleno odbývat přesně vymezené právní úkony.

Diet. Strava. Dieta. Na evropském kontinentě se tak někdy nazývá zákonodárné národní shromáždění.

Dieta. Denní cesta; denní práce; denní výlohy.

Di et Fi. Pr. Lat. Ve starých spisech zkratka pro *dilecto et fideli* (svému milovanému a věrnému).

Dieu et mon droit. Fr. Bůh a mé právo. Motto královských vojsk prvně přijaté Richardem I.

Dieu son acte. Pr. Fr. Ve starém právu čin boží. Vyšší moc. Událost překračující lidské předvídání či okolnosti, na které člověk nemá vliv.

Die without issue. *Viz* Dying without issue.

Diffacere. Zničit; zohyzdit či zohavit.

Difference. Rozdíl. V rozhodčí dohodě nesouhlas či spor. Pokud se týká smluvních specifikací či v nich popisovaného materiálu, stav, který je nepodobný, nestejný. Nesouhlas v mínění, výkladu nebo závěru. Případ nebo věc nesouhlasu. *Viz také* Disagreement.

Difforciare. Ve starém anglickém právu popřít, uchránit před něčím. *Difforciare rectum,* odepírat spravedlnost někomu, kdo o ni požádal.

Diffuse. Rozšířit; rozptýlit; rozprášit.

Digama or **digamy.** Druhé manželství; manželství s druhou ženou po smrti první, zatím co „bigamie", podle zákona je mít dvě ženy zároveň. O muži, který se oženil s vdovou nebo se znovu oženil po smrti své ženy, se původně říkalo, že je vinen bigamií.

Digest. Výběr. Sbírka nebo kompilace, obsahující to hlavní z četných knih, článků, soudních rozhodnutí atd. v jednom celku, účelně sestavená podle jednotlivých hesel nebo titulů, obvykle v abecedním pořádku, aby se to dalo snadno najít.

Rejstřík k soudním rozhodnutím, poskytující krátké údaje o právních názorech soudců nebo o skutkových okolnostech jednotlivých případů, který je uspořádán oborově a dále členěn podle jurisdikcí a soudů. *Viz American Digest System; Special digests, níže.*

„Digest" jako právní termín je nutno rozlišovat od „abridgment" — zkráceného znění, výtahu. Tento druhý termín znamená výtah nebo zkrácenou verzi díla, ve které je zpravidla zachováno původní uspořádání či posloupnost částí a při které hlavní práce sestavovatele spočívá ve zhušťování. Co do svého účelu je digest širší; je vytvořen z citátů nebo parafrázovaných pasáží a má svůj vlastní systém třídění a uspořádání. „Index" pouze uvádí místa, kde mohou být jednotlivé věci nalezeny, bez záměru uvádět tyto věci *in extenso.* „Pojednání" (treatise) či „komentář (commentary)" není kompilací, ale původním dílem, ač může obsahovat citáty a výňatky.

Odvolávce na „Digest" nebo „Dig" je často rozuměno tak, že označuje Digesta (či Pandekty) z Justiniánovy sbírky. To je sbírka *par eminence* a autoritativní kompilace římského práva.

American Digest System. Americký systém výběru. Americký systém výběru je věcné třídění, podle kterého stručné verze rozhodnutí, která byla publikována chronologicky v rozličných jednotkách National Reporter System, jsou nově uspořádány podle předmětu tak, aby se vedle sebe octla všechna rohodnutí z jednotlivých právních oblastí. Systém dělí předměty právní úpravy do sedmi hlavních tříd. Každá třída je pak dělena do podtříd a poté každá podtřída do témat (topics). Existuje více než 400 takových témat, z nichž každé odpovídá právnímu pojmu. Systém se skládá ze Century Digest /Výběru století/ (1658—1896), z osmi Decenial Digests /Výběrů za desetiletá období/ (1897—1905, 1906—1915, 1916—1925, 1926—1935, 1936—1945, 1946—1955, 1956—1966, a 1966—1976), (the Ninth Decenial Digest, Part 1 /Devátého desetiletého výběru část 1/ (1976—1981), Devátého desetiletého výběru, část 2 (1981—1986) a z General Digest, 7th Series /Generálního výběru, 7. řada/ (1986 až k dnešku). Americký systém výběru je klíčovým indexem všech zaznamenaných případů „case law" (práva tvořeného soudy). *Viz také* Key number system; *a Special Digests, níže.*

Special digests. Speciální výběry. Rozhodnutí obsažená v American Digest System (Americký systém výběru) jsou rovněž obsažena ve speciálních výběrech, týkajících se federálních soudů, a také v regionálních, státních a místních výběrech. „U.S. Supreme Court Digest" (Výběr Nejvyššího soudu Spojených Států) zahrnuje rozhodnutí Nejvyššího soudu Spojených států. Federal Digest (případy rozhodnuté před rokem 1939), Modern Federal Practice Digest (1939—1961), Wests Federal Practice Digest 2d (1961—1975) a Wests Federal Practice Digest 3rd a 4th (1975 až k dnešnímu datu) obsahuje případy, v nichž rozhodly Federální soudy. Speciální federální výběry představují Bankruptcy Digest, Claims Court Digest a Wests Military Justice Digest. Rozhodnutí státních soudů z geografických oblastí jsou také publikována v „Regionálních Výběrech" (Regional Digests — Atlantic, Northwestern, Pacific, Southwestern, Southern); některé z nich mají 1. a 2. řadu. Ve většině států jsou *také* publikovány „Státní výběry" (State Digests). Mezi další speciální výběry patří Wests Education Law Digest a Merit Systems Protection Board Digest.

Digesta. Jedna z částí Justiniánových Pandekt.

Digests. Běžný název Justiniánových Pandekt, které jsou nyní obvykle citovány zkratkou „Dig" namísto „Ff.," jako dříve. Někdy nazývané „Digest" v jednotném čísle.

Dignitary. Hodnostář. V kanonickém právu osoba držící církevní prebendu nebo hodnost, která jí dávala určitou přednost před obyčejnými kněžími a kanovníky církve.

Dignity. Důstojnost. Hodnost. V anglickém právu čest, pocta; titul, postavení nebo čestné vyznamenání. Hodnosti jsou druhem nehmotného dědictví, z kterého osoba může mít majetek či majetkové právo. 2 Bl. Comm. 37; 1 Bl. Comm. 396.

Dijudication. Soudní rozhodnutí.

Dilación. Ve španělském právu čas poskytnutý straně v soudní při, ve kterém má odpovědět na žádost nebo podat důkaz o skutečnosti, která je zpochybňována.

Dilapidation. Zůstavení zkáze. Druh církevní škody způsobené zpustnutím, kdykoli držitel strpí, aby jakékoli budovy, které patří k jeho církevnímu živobytí, se obracely v trosky či chátraly. Je to škoda buď dobrovolně způsobená demolicí nebo připuštěná tím, že se kostel, farní domy a jiné budovy k nim náležející nechaly chátrat. Náprava toho spočívá buď v církevních soudech, kde převládá kanonické právo, nebo v soudech rozhodujících podle common law. Je to také považováno za dobrý důvod k sesazení biskupa, faráře nebo jiné církevní osoby, která nechala chátrat budovy nebo pokácet dříví rostoucí na církevním majetku, ledaže to bylo na nutné opravy; a k tomu, aby byl proti němu také vydán soudy rozhodujícími podle common law writ, který to zakazuje 3 Bl. Comm 91.

Termín je také používán v ustanoveních o vztazích mezi vlastníky pozemků a nájemci, kde znamená zanedbání nutných oprav budov, strpění toho, aby zchátraly nebo aby budova nebo jakákoli její část byla zbořena.

Dilationes in lege sunt odiosae. Odklady (průtahy) nemá zákon rád.

Dilatory. Odkladný, oddalovací, zdržovací. Směřující k tomu nebo zamýšlený pro to, aby způsobil odklad nebo získal čas nebo zdržel rozhodnutí.

Dilatory defense. Oddalovací obrana. V praxi kancléřského soudu obrana, jejímž záměrem je žalobu odmítnout, zastavit nebo jí překážet, aniž by se dotkla skutkové podstaty, dokud nebude závada nebo překážka, která trvá, odstraněna. 3 Bl. Comm. 301, 302. *Viz také* Dilatory pleas.

Dilatory exceptions. Zdržovací námitky. Námitky,které neslouží k tomu, aby překazily žalobu, ale pouze k tomu, aby zpomalovaly její postup.

Dilatory pleas. Zdržovací odpovědi, obrany, obhajoby. Taková obrana v common law, založená na nějaké skutečnosti, která nesouvisí s podstatou věci, ale mohla by existovat, i kdyby samo právo na žalobu nebylo popíráno. Jsou to buď námitky proti *jurisdikci* (pleas to the jurisdiction) poukazující na to, že z nějakého důvodu, který je v námitce vyjádřen, se případ vymyká jurisdikci soudu; nebo námitky směřující k *odročení* procesu (pleas in suspension), uvádějící nějaký důvod o dočasné nemožnosti pokračovat v procesu; nebo námitky směřující k *zastavení* procesu (pleas in abatement) z nějakého důvodu pro zastavení řízení či odmítnutí žaloby. Davis v. Thiede, 138 Ind. App. 537, 203 N.E.2d 835. V moderním civilním řízení jsou takové námitky podávány formou návrhu (motion) nebo odpovědi (answer). *Viz* Plea *(Plea in abatement).*

Diligence. Péče, pečlivost. Bdělost, pozornost. Má nekonečně mnoho odstínů od nejmenšího okamžitého nápadu, až k nejostražitější starostlivosti. Pozorný a vytrvalý v konání nějaké věci; pravidelně používaný; aktivní, pilný, pracovitý; nepolevující; neúnavný. National Steel & Shipbuilding Co. v. U.S., 190 Ct. Cl. 247, 419 F.2d 863, 875. Pozornost a péče požadovaná od osoby v dané situaci; opak k nedbalosti. Turnquist v. Kjelbak, N.D., 77 N.W.2d 854, 861.

Civilní právo je v dokonalé shodě s common law. Stanoví tři stupně pečlivosti, — obvyklou — ordinary *(diligentia);* mimořádnou — extraordinary — *(exactissima diligentia);* nepatrnou — slight — *(levissima diligentia).*

Může být vysoký stupeň pečlivosti, obvyklý stupeň pečlivosti a nepatrný stupeň pečlivosti s jim odpovídajícími stupni nedbalosti. Obvyklá nebo běžná pečlivost je ten stupeň pečlivosti, kterou lidé projevují s ohledem na své vlastní zájmy; vysoká nebo velká pečlivost je ovšem mimořádná pečlivost nebo ta, kterou velmi opatrné osoby projevují ve svém vlastním zájmu; a nízká nebo nepatrná pečlivost je taková, kterou osoby s menší než obvyklou opatrností či vlastně zcela nepatrně projevují ve svém vlastním zájmu.

Viz také Care.

Due diligence. Náležitá péče. Taková míra opatrnosti, činnosti nebo píle, kterou lze očekávat od rozumného a opatrného člověka, a kterou obvykle také rozumný a opatrný člověk za jednotlivých okolností projevuje; neměřitelná nějakou absolutní normou, ale závislá na skutečnostech jednotlivého případu, které jsou relativní.

Extraordinary diligence. Mimořádná péče. Taková extrémní míra péče a opatrnosti, kterou osoby neobvykle opatrné a obezřelé projevují při zabezpečování a ochraně svého vlastního majetku nebo práv.

Great diligence. Velká péče. Taková míra péče, opatrnosti a píle, jakou osoby neobvykle opatrné a rozvážné projevují ve vztahu k jakékoli vlastní záležitosti nebo taková, jakou osoby průměrně opatrné projevují ve vztahu ke svým vlastním velmi důležitým věcem.

High diligence. Totéž co velká péče (great diligence).

Low diligence. Totéž co slight diligence (nepatrná péče).

Necessary diligence. Nezbytná péče. Ten stupeň péče, jaký musí osoba, která se ocitla ve zvláštní situaci, vyvinout, aby měla právo na zákonnou ochranu ve vztahu k právům a nárokům z této situace vzniklým či aby zabránila tomu, že bude ponechána bez náhrady v důsledku své vlastní bezstarostnosti nebo nedbalosti.

Ordinary diligence. Normální, běžná péče. Je to takový stupeň péče, kterou normálně opatrní lidé věnují svým záležitostem v zemi a době, ve které žijí.

Reasonable diligence. Přiměřená péče. Přiměřený, vhodný a potřebný stupeň péče a činnosti, měřený ve vztahu k jednotlivým okolnostem; taková pečlivost, péče či pozornost, jakou lze očekávat od člověka normálně opatrného a vyvíjejícího normální činnost.

Special diligence. Zvláštní péče. Míra pečlivosti a dovednosti uplatňovaná dobrým obchodníkem v jeho oboru, která musí být souměřitelná se službou, kterou je nutno vykonat a s individuálními okolnostmi případu; ne pouze péče normální osoby nebo nespecialisty.

Diligent. Pečlivý. Pozorný a vytrvalý při výkonu činnosti; stále pilný; aktivní; bedlivý; pracovitý; neochabující; neúnavný.

Diligent inquiry. Pečlivé šetření. Takové šetření, jaké by pečlivý člověk, zaujatý zjišťováním nějaké skutečnosti normálně podnikl; je to šetření prováděné s pečlivostí a dobrou vůlí zjistit pravdu a musí to být šetření tak úplné, jak to okolnosti situace dovolují. Liepelt v. Baird, 17 Ill.2d 428, 161 N.E.2d 854, 857.

Diligiatus. Fr. (*De lege ejectus,* Lat.) Postavený mimo zákon.

Dillon's Rule. Dillonovo pravidlo. Pravidlo používané při výkladu zákonů, které delegují pravomoc na místní orgány: „... [A] Místní orgán má a může využívat následující práva a žádná jiná: Za prvé ta, jež jsou mu udělena výslovně; za druhé ta, která nezbytně provázejí práva výslovně udělená nebo která jsou v nich zahrnuta; za třetí ta, která jsou naprosto nezbytná, aby orgán realizoval své vyhlášené cíle a záměry — ne pouze vyhovující, ale nepostradatelná ..." Merriam v. Moodys Executors, 25 Iowa 163, 170 (1868).

Dilution. Zeslabení. Zředění. V zákonu o obchodních společnostech se vztahuje na snížení hodnoty vydaných akcií, způsobené vydáním dodatečných akcií. Zeslabení může postihnout buď hlasovací sílu, jestliže akcie nejsou vydány úměrně k majetku existujících akcionářů, nebo může být finanční, jestliže jsou akcie vydány v neúměrném množství a cena, za kterou jsou nové akcie vydávány, je menší než tržní nebo účetní hodnota akcií vydaných před vydáním akcií nových.

Dilution doctrine. Doktrína o zeslabení. Doktrína o obchodní známce chránící silné značky proti užívání druhými stranami, dokonce i tam, kde není konkurence, nebo nebo pravděpodobnost záměny. Pojem je nejvíce použitelný tam, kde další uživatel používá obchodní známku předcházejícího uživatele pro výrobek velmi nepodobný výrobku předchozího uživatele a kde není pravděpodobnost záměny výrobků nebo zdrojů, ale kde užívání obchodní známky dalším uživatelem sníží jedinečnost známky předchozího uživatele s možným budoucím výsledkem, že by se silná značka mohla stát značkou slabou. Holiday Inns, Inc. v. Holiday Out in America, C. A. Fla., 481 F.2d 445, 450.

Dimidia, dimidium, dimidius. Polovina, půlka, poloviční.

Dimidietas. Poloviční podíl nebo polovina věci.

Diminished capacity doctrine. Doktrína o snížené (zmenšené) kapacitě. Tato doktrína uznává, že ačkoliv obviněný v době spáchání trestného činu netrpěl žádnou duševní chorobou nebo vadou, která by postačovala, aby byl zproštěn veškeré trestní odpovědnosti, mohla být jeho duševní kapacita zmenšena otravou, úrazem nebo duševní nemocí, takže neměl specifický duševní stav nebo úmysl, který konkrétní zločin, ze kterého je obviněn, vyžaduje. State v. Correra, R.I. 430 A.2d 1251, 1253. *Viz také* Diminished responsibility doctrine.

Diminished responsibility doctrine. Doktrína snížené odpovědnosti. Termín označuje nedostatek schopnosti dosáhnout stav mysli vyžadovaný pro spáchání zločinu. McGuire v. Superior Court Los Angeles County, 274 Cal. App. 583, 79 Cal. Rptr. 155, 161. Pojem snížené odpovědnosti, také známý jako částečná duševní choroba (partial insanity), dovoluje vyšetřovateli činu brát v úvahu narušený duševní stav obžalovaného při zmírnění trestu nebo stupně zločinu, i kdyby narušení nebylo kvalifikováno podle hlavního testu jako duševní choroba. Množství soudů tento pojem přijalo. V některých jurisdikcích duševní zaostalost (mental retardation) a mimořádně nízká inteligence, je-li dokázána, stačí ke překvalifikování vraždy prvního stupně na zabití. *Viz také* Insanity.

Diminutio. Zmenšení. V civilním právu odnětí; ztráta nebo zbavení, sesazení. *Diminutio capitis,* ztráta statusu, stavu či společenského postavení, či stavu. *Viz* Capitis diminutio.

Diminution. Akt nebo proces zmenšení, odnětí, či snižování. Slovo, které znamená, že zápis, který nižší poslal vyššímu k přezkoumání, není úplný nebo ne zcela ověřený.

Diminution in value. Snížení hodnoty. Pravidlo o odškodnění, které dovoluje odškodnit — pokud jde o majetek, který byl poškozen nebo vzat — rozdíl mezi hodnotou „před" a „po". Big Rock Mountain Corp. v. Stearns—Roger Corp., C.A.S.D., 388 F.2d 165, 168. Jestliže porušení smlouvy vyústí ve vadnou nebo nedokončenou stavbu a ztráta hodnoty pro poškozenou stranu není dokázána s dostatečnou jistotou, dotčená strana může soudně získat odškodnění založené na zmenšení tržní hodnoty majetku, které bylo způsobeno porušením smlouvy. Restatement, Second, Contracts, § 348(2)(a). *Viz také* Damages *(Expectancy damages).*

Diminution of damages. *Viz* Mitigation of damages.

Dimisi. Ve starých majetkových převodech „převedl jsem". *Dimisi, concessi, et ad firmam tradidi,* převedl jsem, poskytl a k obhospodařování přenechal. Obvyklá slova při zřizování pachtu. 2 Bl. Comm. 317, 318.

Dimisit. Ve starých majetkových převodech (on) „převedl". *Viz* Dimisi.

Dimissoriae litterae. V civilním právu propouštěcí listy, obvykle nazývané „apostels" *(quae vulgo apostoli dicuntur). Viz* Apostoli, Apostels.

Dimissory letters. Propouštěcí listy. Kde kandidát kněžství měl právo být vysvěcen v jedné z anglických diecézí a má být vysvěcen v jiné, biskup prvně jmenované diecéze předá biskupovi diecéze druhé propouštěcí listy, aby mu umožnil vysvětit kandidáta.

Dinarchy. Vláda dvou osob.

Diocesan. Diecézní. Patřící k diecézi; příslušející k diecézi; biskup ve vztahu ke své vlastní diecézi.

Diocesan courts. Diecézní soudy. V anglickém právu církevní soudy v každé diecézi vykonávající všeobecnou jurisdikci ve všech věcech vznikajících v rámci jejich hranic, s výjimkou míst podléhajících zvláštní jurisdikci, spravující jiná odvětví církevního práva.

Diocesan mission. Diecézní misie. Mise, která vykonává misionářskou práci v jedné diecézi.

Diocese. Diecéze. Teritoriální rozsah biskupovy pravomoci.

Dioichia. Území, v jehož rámci biskup vykonává své duchovní funkce.

Diploma. V civilním právu královská výsadní listina (charter); výsadní listiny udělované knížetem nebo vladařem. Listina udělující nějakou hodnost, výsadu nebo pravomoc. Obvykle se tento výraz používá k označení dokumentu vydávaného vzdělávací institucí při ukončení studia (graduation) a udělování hodnosti.

Diplomacy. Diplomacie. Umění a praxe vést jednání s cizími státy k dosažení vzájemně uspokojivých politických vztahů. Jednání či styk mezi státy prostřednictvím jejich představitelů. Pravidla, zvyky a výsady reprezentantů cizích dvorů.

Diplomatic agent. Diplomatický zástupce. V mezinárodním právu obecné označení všech osob pověřených jednáním, výkonem či řízením diplomatické agendy jednoho státu s jiným. *Viz také* Ambassador.

Diplomatic relations. Diplomatické vztahy. Zavedené a formální kontakty a uznání mezi jednou a druhou zemí, se kterou jsou vyměňováni diplomatičtí zástupci.

Diplomatics. Diplomatika. Věda o státních dokumentech či o starých listinách a dokumentech, Umění posuzovat staré výsadní listiny, veřejné dokumenty, královské výsadní listiny, atd., a rozlišovat pravé od podvržených.

Dipsomania. Duševní choroba charakterizovaná neodolatelnou touhou po opojných nápojích. Neodolatelné nutkání oddávat se opojení alkoholem nebo drogami.

Dipsomaniac. Člověk podléhající dipsomanii. Jedinec který má neoddolatelnou touhu po alkoholických nápojích. *Viz* Insanity.

Diptycha. Diptyka.Tabulky ze dřeva, kovu nebo jiného materiálu, používané Římany ke psaní a složené jako kniha na dvě půlky. Starodávná diptyka byla používána zvláště pro veřejné zápisy. Byla používána v řecké a později v římské církvi jako seznamy těch, za které byla konána prosebná modlitba, a řadí se mezi nejranější klášterní zápisy.

Direct, *v.* Řídit. Ukazovat; vést; nařizovat; velet; instruovat. Doporučit; navrhovat; žádat.

Direct, *adj.* Přímý. Bezprostřední; blízký; nejkratším směrem; bez okliky; řízení přímým spojením nebo vztahem, místo řízení zprostředkovaného mezičlánkem, opak k *nepřímý* (indirect). Carter v. Carter Coal Co., App. D. C., 298 U.S. 238, 56 S. Ct. 855, 80 L. Ed. 1160.

V obvyklém nebo přirozeném směru nebo linii; bezprostředně nahoru a dolů; odlišné od toho, co odklání, přerušuje nebo odporuje. Protiklad ke zkřížený, opačný, souběžný či vzdálený.

Bez jakéhokoli zasahujícího článku, orgánu nebo vlivu; nepodmíněný.

Direct action. Přímá žaloba. Žaloba, kterou podává pojištěnec přímo proti pojistiteli, spíše než proti pojistce na náhradu škody, kterou má pachatel bezpráví. Hand.v. Northwestern Nat. Ins. Co., 255 Ark. 802, 502 S.W.2d 474. Žaloba, kterou podává akcionář, aby přímo uplatnil své právo žalovat na rozdíl od odvozené žaloby v zastoupení společnosti. Citizens Nat'l Bank of St. Petersburg v. Peters, Fla. App., 175 So.2d 54, 56.

Direct and proximate cause. *Viz* Direct cause.

Direct attack. Přímé napadení. Přímé napadení rozsudku nebo výnosu je pokus, aby byl z dostatečné příčiny anulován, zvrácen, zrušen, korigován, prohlášen neplatným nebo zakázán způsobem pro tento specifický účel ustanoveným, jako je odvolání, rozkaz vyššího soudu k revizi rozsudku, žádost na revizi soudního řízení nebo soudní příkaz zabránit jeho provedení; rozdílné od souběžného napadení (collateral attack), což je pokus zpochybnit platnost nebo závaznost rozsudku nebo výnosu v rámci vedlejší otázky nebo v řízení zahájeném za nějakým jiným účelem. Ernell v. OFiel, Tex. Civ. App., 441 S.W.2d 653, 655. Přímé napadení soudního řízení je pokus učinit je nějakým způsobem neplatným nebo je korigovat. *Porovnej s* Collateral attack.

Direct cause. Přímá příčina. Ta, která uvede do pohybu sled událostí, který přivodí výsledek bez zásahu jakékoli síly operující či aktivně působící z nového a nezávislého zdroje; nebo taková, bez které by k poškození nemohlo dojít. Norbeck v. Mutual of Omaha Ins. Co., 3 Wash. App. 582, 476 P.2d 546, 547. *Viz* Cause; Proximate cause.

Direct charge—off method. Přímá odpisová metoda. Účetní metoda pro nedobytné pohledávky, která povoluje odečtení jen tehdy, když se účet stal částečně nebo úplně bezcenným.

Direct contempt. Přímé opovrhování. Takové opovrhování pozůstává ze vzpurných slov nebo činů v přítomnosti soudu, zatímco „nepřímé opovrhování" (indirect contempt) spočívá v podobném nesprávném počínání nebo v jiných projevech neposlušnosti, ke kterým došlo bez přítomnosti soudu. State v. Wisniewski, 103 N.M. 430, 708 P.2d 1031, 1035. *Viz také* Contempt.

Direct costs. Přímé náklady. Jednicové náklady. Jsou to náklady jednicového materiálu přímých mezd a ostatních přímých nákladů přímo přičitatelné jedné kalkulační jednici (výrobku). Nepřímé náklady (indirect costs), jsou ty náklady, které nelze stanovit (zjišťovat) přímo na kalkulační jednici, jako jsou náklady na opravy a udržování základních prostředků, na palivo, energii, na výkony nemateriální povahy atd.

Direct damages. *Viz* Damages.